

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจณี ละอองศรี. เศรษฐกิจไทยหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงในช่วง พ.ศ. 2398 - 2433. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐกิจไทย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2533.
- กฤติยา อาชวนิจกุล. กรรมการมูลนิธิผู้หญิง. สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2540.
- กุสุมา มัชฌิมา. หัวหน้ากองธุรกิจเพื่อสังคม สมาคมพัฒนาประชากร และชุมชน. สัมภาษณ์, 8 พฤษภาคม 2540.
- เกษม สุวรรณกุล. อาจารย์วิชิตฐ์ ที่ข้าพเจ้ารู้จัก. ในเอกสารสรุปผลการอภิปรายทางวิชาการ ด้านประชากรศาสตร์ เนื่องในโอกาสพิธีเปิดป้ายอาคารวิชิตฐ์ ประจวบเหมาะ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. หน้า 11-14
- เกริกเกียรติ พิพัฒนเสรีธรรม. การปฏิรูปที่ดิน. ในรังสรรค์ ณะพรพันธุ์. เศรษฐกิจการเกษตร. พระนคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย. หน้า 559-654.
- แก้ว คันตะโย. ชาวบ้านนับถือโปรแตสแตนต์ หมู่บ้านปางตำบลอินทปิล อำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่. สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน และ 20 ธันวาคม 2539.
- แก้ว ภูมิศรี. ชาวบ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์กลุ่ม, 18 เมษายน 2540.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. คินสุขภาพแก่ประชาชน. ในเสรี พงศ์พิศ. ทิศทางหมู่บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ หมู่บ้าน, 2531. หน้า 193-212.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. โรคภัยไข้เจ็บ. ในเอกสารการสอนชุดวิชาแนวคิดไทยหน่วยที่ 1-4. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533. หน้า 585-617.
- โกวิท วรพิพัฒน์. อดีตหัวหน้ากองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา (พ.ศ.2511-2518) และ อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2535-2537). สัมภาษณ์, 22 พฤษภาคม 2540.
- โกวิท อังสิโรรัตน์. อดีตผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและบริการสาธารณสุข จังหวัด อุตรดิตถ์ (พ.ศ. 2520-2530). สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2539.
- โกศล โกมลจันทร์. ก. เมถุนศาสตร์. สยามใหม่ (1พฤศจิกายน 2475) : 11
- โกศล โกมลจันทร์. ข. เมถุนศาสตร์. สยามใหม่ (15 ตุลาคม 2475) : 11
- โกศล โกมลจันทร์. ค. เมถุนศาสตร์. สยามใหม่ (14 ตุลาคม 2475) : 11
- โกศล โกมลจันทร์. ง. เมถุนศาสตร์. สยามใหม่ (19 ตุลาคม 2475) : 11

โกศล โกมลจันทร์. จ. เมณฑุศาสตร. สยามใหม่ (30 พฤศจิกายน 2475) : 11

โกศล โกมลจันทร์. ฉ. เมณฑุศาสตร. สยามใหม่ (8 ตุลาคม 2475) : 11

ไกรศักดิ์ ชุณหะวัณ. ความด้อยพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในชนบท. ในสมชัย วงศาภาคย์ (บรรณาธิการ), ลัทธิอาณานิคมในเอเชียอาคเนย์แผนใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปยุฒิาย, 2524.

เกสดี พิธิป. การลดลงของภาวะการเจริญพันธุ์ในประเทศ : ตัวกำหนดและผลกระทบ. ในกุศลสุนทรธาดา(บรรณาธิการ), จุดเปลี่ยนนโยบายในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, มปป. หน้า 16-95.

ชบวน พันพิสิท. ชาวบ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์, กลุ่ม 18 เมษายน 2540.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. การขยายการศึกษาภาคบังคับ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเนติศึกษา, 2521.

คณะกรรมการประชากรศาสตร์ฝ่ายประเทศไทย,คณะกรรมการประชากรและประชากรศาสตร์. และสำนักสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์, สภาวิจัยแห่งชาติ. การเปลี่ยนแปลงภาวะเจริญพันธุ์และภาวะการตายในประเทศไทย พ.ศ. 2497-2518. วอชิงตันดีซี : สถาบันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ , 2524.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. 2520-2524. กรุงเทพมหานคร : เรื่องแต่งการพิมพ์, 2520.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ห้า พ.ศ. 2525-2529. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย , มปป.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่หก พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น , มปป.

คณะอนุกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัวระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน. รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัวระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน. ในรายงานการประชุมคณะกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัวระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ครั้งที่ 1 - 6 (มกราคม - สิงหาคม 2521). กรุงเทพมหานคร : โครงการวางแผนครอบครัวกระทรวงสาธารณสุข, 2524. (โรเนียว)

คม ป้องชันต์. แพทย์ดีเด่นของแพทย์สภาปี 2520 และบุคคลได้รับการประกาศเกียรติคุณด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวในการบริการหมั้นชาย เนื่องในโอกาสครบ

รอบ 25 ปี นโยบายประชากรของกระทรวงสาธารณสุข. สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2540.

คลอสเนอร์, เจ.วิลเลียม. สะท้อนวัฒนธรรมไทย เล่ม 1. แปลโดยชัตติยา กรรณสูต, กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2517.

คำ คันธะโย. ชาวบ้านนับถือโปรแตสตันท์ หมู่บ้านปง จังหวัดเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน และ 26 ธันวาคม 2539.

คึกฤทธิ์, ม.ร.ว. ปราโมช. อย่าทำเป็นเล่นไป. สยามรัฐ (8 เมษายน 2510).

คึกฤทธิ์, ม.ร.ว.ปราโมช. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประชากร. ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 3. พระนคร : อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์, 2511. หน้า 97-101

คู่แข่ง (6 สิงหาคม 2539) : 38

โคเฮน, ที. พอล. การเมืองของการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคเหนือของไทย 2510-2511. แปลและเรียบเรียงโดย กาญจนา แก้วเทพ, อุทธาสารไทยคดีศึกษา 4 (ธันวาคม 2539) : 61-79

งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท, คณะกรรมการ. รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยปี 2535 จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเพิ่มเสริมกิจ, 2535.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. สปร. 1/53 กล่อง 4 เอกสาร มล. ปิ่น มาลากุล เรื่องรายงานของ คณะสำรวจเศรษฐกิจธนาคารโลก. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ 29/2502 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2502 นายบุญ บรสุทธิ์ดำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ.

จันทร์ผ่อง กันธนัน. ชาวบ้านหมู่บ้านปง ตำบลอินทิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2539.

จันทร์จิรา ไชยสุภา. เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 3 สำนักงานสถานีอนามัยบ้านปง ตำบลอินทิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2539.

จามะรี พิทักษ์วงศ์. ระบบทุนนิยมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมชวาไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง 3 (มิถุนายน 2527) : 1-39.

จำรูญ มีชนอม. อภิปรายเรื่องบทบาทของแพทย์เอกชนในการวางแผนครอบครัวและพัฒนาสังคม. ใน รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของแพทย์ภาคเอกชนในการวางแผนครอบครัวและพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, มปป. หน้า 13-18.

จำรูญ มีชนอม. อุปนายกสมาคมส่งเสริมการผสมผสานกิจกรรมพัฒนาประชากรและสาธารณสุขแห่งประเทศไทยและรองปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2540.

- จีระ หงส์สตารมณฺ์. ประชากรและการมึงานทำในภาครัฐบาสการเกษตรและอุตสาหกรรม. ใน การสัมมนาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงประชากรกับการพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมในประเทศไทย. จัดโดยสมาคมนักประชากรไทย สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 11 พฤศจิกายน 2525.
- จีระ หงส์สตารมณฺ์. อนุกรรมการนโยบายและแผนประชากร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2530.
- เจาะอุเซง เจาะมามะ. ชาวหมู่บ้านปุยุด ตำบลปุยุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์, กลุ่ม 8 เมษายน 2540.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2527.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. บ้านกับเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2529.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และพรพิไล เลิศวิชา. วัฒนธรรมหมู่บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาชนบท , มูลนิธิหมู่บ้านและสำนักพิมพ์สร้างสรรค์. 2537
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และศิริพร รุติฐาน. ชาวบ้าน. ใน สุวรรณา สถาอาหนัก และเนื่องน้อย บุญเนตร (บรรณาธิการ), คำรื่องรอยความคิดความเชื่อไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. หน้า 219-221.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และพูนศักดิ์ ชำนิกรประดิษฐ์. เศรษฐกิจหมู่บ้านภาคใต้ฝั่งตะวันออกในอดีต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2540.
- แจก ณะสิริ. อดีตนายกสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2519-2520 และอดีตผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. สัมภาษณ์, 9 ตุลาคม 2530.
- เจลิยว บุรีภักดี. ประชากรศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2520.
- ขวรัตน์ เขิดชัย และพรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์. การเปลี่ยนแปลงทางการสื่อสารคมนาคม และการขนส่ง. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาไทยกับการปรับประเทศให้ทันสมัย หน่วยที่ 10-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : 2534. หน้า 105 - 196.
- ขเนฏฐ. วัลลภ ชุมทอง. อุตสาหกรรมยาแผนปัจจุบัน : กรณีศึกษาว่าด้วยการพึ่งพิงเศรษฐกิจต่างประเทศของระบบสาธารณสุขของไทย. ใน รังสรรค์ ณะพรพันธ์ และ สมบูรณ์ ศิริประชัย (บรรณาธิการ), ทฤษฎีการพึ่งพาเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และวารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์, 2528.

- ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์. เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการวางแผนครอบครัวของไทย : ศึกษาจากกระบวนการนโยบาย. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์. ปัจจัยเชิงโครงสร้างในการกำหนดนโยบายประชากรแห่งชาติ. วารสารร่วมพฤษ 10 (มิถุนายน 2534) : 89-107.
- ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์. พลวัตนโยบายส่งเสริมการเพิ่มประชากรของไทย : วิเคราะห์ตามแนวทางประวัติศาสตร์เชิงโครงสร้าง. วารสารประชากรศาสตร์ 8 (มีนาคม 2535) : 1-35.
- ชัยวัฒน์ ปัญงพงษ์. ความเป็นมาและสถานภาพของประชากรศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประชากรและประชากรศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533. หน้า 193 - 266.
- ชัยวัฒน์ ปัญงพงษ์. อดีตผู้อำนวยการสำนักงานสมาคมวางแผนครอบครัวในประเทศไทย พ.ศ. 2523 - 2526. สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2540.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ก. รัฐ, มปท : 2530.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ข. ทฤษฎีระบบการเมือง : กรอบการวิเคราะห์ไตรลักษณ์รัฐ. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 100 ปี แห่งการปฏิรูประบบราชการ : วิวัฒนาการของอำนาจรัฐและอำนาจการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. รัฐกับสังคม : ไตรลักษณ์รัฐไทยในพุทธสังคมสยาม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. ประวัติการเมืองไทย. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538.
- ชาย โปธิสิตา. ชาวเขาในประเทศไทยลักษณะทั่วไปทางประชากรเศรษฐกิจและสังคม. ประชากรและการพัฒนา 7 (สิงหาคม - กันยายน 2530) : 1 - 3.
- ชิน ยิวชิต. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี. สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2539.
- ชื่นชม โกษาแสง. ชาวบ้านนับถือคาทอลิก หมู่บ้านโคกสะอาด ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน.
- ชูศรี มณีพฤษ. เศรษฐกิจไทยในช่วง พ.ศ. 2453-2475. ใน เอกสารสอนชุดวิชาเศรษฐกิจไทย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533. หน้า 194 - 238.
- ชูศรี สุภปลี. หัวหน้าฝ่ายอบรม กองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2527-2532. สัมภาษณ์, 4 ธันวาคม 2539.

- เชษฐ บุญประเทือง. ผู้อำนวยการกองวางแผนทรัพยากรมนุษย์สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2539.
- ซิมเมอร์แมน, ซี. คาร์ล. การสำรวจเศรษฐกิจในชนบทแห่งสยาม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2525.
- ดอนโพธิ์ทอง, สถานีอนามัย. แผนปฏิบัติการงานสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2534. มทป, มปป. (พิมพ์ดีด).
- ดาวathy พุทธิไสย. ครูใหญ่โรงเรียนโคกสะอาด ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2539.
- ดำรงราชานุภาพ, กรมหลวง. รายงานการประชุมเทศบาล กระทรวงธรรมการ 12 กันยายน รศ.125. เทศบาล 2 : 11 (กุมภาพันธ์ รศ. 125).
- ดิน เต๋นอุดม. ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านปุยุด ตำบลปุยุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2540.
- เดช, ม.ล. สนิทวงศ์. ก. หนังสือที่ ส 0502/1831 เรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องประชากรของประเทศไทย. 17 กุมภาพันธ์ 2513.
- เดช, ม.ล. สนิทวงศ์. ข. เอกสารประกอบหมายเลข 1 สรุปปัญหาสำคัญเกี่ยวกับประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2513.
- ดวงภากร ธรรมพานิช. การป้องกันปฏิสนธิสำหรับคนใช้ภายหลังคลอดของโรงพยาบาล 4 แห่งในประเทศไทย. ในการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทยครั้งที่ 3. พระนคร : อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์, 2511. หน้า 167-187.
- ดีมอ ไต่ะกูบยา. ชาวบ้านหมู่บ้านปุยุด ตำบลปุยุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์ กลุ่ม, 8 เมษายน 2540.
- เดช บุนนาค. การปกครองระบบเทศบาลของประเทศสยาม พ.ศ. 2435 - 2458. แปลโดยภรณ์ กาญจนรัชฎี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2532.
- ดีม บุนนาค. ก. สุติศาสตร์ - นรีเวชวิทยา ในขณะที่ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าแผนก. วารสารบัณฑิตยสถาน 7 (เมษายน- มิถุนายน 2525).
- ดีม บุนนาค. ข. ประวัติ. วารสารบัณฑิตยสถาน 7 (เมษายน - มิถุนายน 2525).
- เตียง ผาดไฮสง. สามสิบปีหลังจากการวางแผนครอบครัวที่จังหวัดเชียงใหม่. สังคมศาสตร์ปริทัศน์. (กรกฎาคม - ธันวาคม 2535).
- เตียง ผาดไฮสง. The recent fertility decline in the Chiangmai area of Thailand. ใน การล่มสลายของสังคมไทย เนื่องจากการวางแผนครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2539. หน้า 91-130.

- เตียง ผาดไธสง. สภาพไร้สมดุลงของสังคมไทย. มปท, 2538.
- เตียง ผาดไธสง. อาจารย์ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2531 และ 26 พฤศจิกายน 2539.
- แดงอ่อน มั่นใจตน. พัฒนาการเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทย. ในเอกสาร การสอนชุดวิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช, 2539. หน้า 254 - 322.
- ธงชัย วินิจจะกุล. ประวัติศาสตร์การสร้าง "ตัวตน". ในสมบัติ จันทรวงศ์และชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), อยู่เมืองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2539.
- ธวัชชัย เดชาดิวงค์ ณ อยุธยา และคณะ. ความต้องการอาหารกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น. ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เก็ฏกุล, 2506. หน้า 227-244.
- ธัชชัย มุ่งการดี. ความช่วยเหลือขององค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID). ใน การสัมมนาเรื่องผลกระทบและแนวทางการดำเนินงานวางแผนครอบครัว จัดโดยกองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 16 มิถุนายน 2532. (โรเนียว).
- ธัชชัย มุ่งการดี. ความเป็นมาของโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2533.
- ธัชชัย มุ่งการดี. โครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ. ใน สุวัชัย อินทรประเสริฐ (บรรณาธิการ) การวางแผนครอบครัวประชากรและเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บ้านเมือง, 2535.
- ธิดา สาระยา. สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา สังคมและวัฒนธรรมไทยหน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช, 2533. หน้า 445-521.
- ธิดิพร ศรีอัจฉริยะกุล. เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน ระดับ 3 สถานีอนามัยบ้านหนองบัวสร้าง ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2539.
- ธีระพงษ์ เขมฤกษ์อำพล. การเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยของระบบเศรษฐกิจ ในภาคอุตสาหกรรม. ใน เอกสารสอนชุดวิชาไทยกับการปรับประเทศให้ทันสมัย หน่วยที่ 5-9. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิราช, 2534. หน้า 98-149.

- ถนอม กิตติขจร. คำปราศรัย ในภาสดินเนอร์ ในโอกาสครบรอบยี่สิบปี นโยบายประชากร. ใน 20 ปี นโยบายประชากร. กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักประชากร, 2533.
- ทศพร สิริสัมพันธ์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ทองอยู่ มานะพงษ์. ชาวสลัมชุมชนริมทางรถไฟคลองเตย. สัมภาษณ์กลุ่ม, 28 เมษายน 2540.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. อนามัยประชากร และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย. วารสารประชากรศึกษา 4 (เมษายน 2520).
- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และมรว.ประกายทอง สิริสุข. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- ทิพย์ ชโลธร. การฉายภาพประชากรของประเทศไทย 2503-2533. ใน การสัมมนาวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 3. พระนคร : อุดสาหกรรมสัมพันธ์, 2511. หน้า 449 - 469.
- ทางนำ 3 (พฤษภาคม 2528).
- เทพนม เมืองแมน. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519). อนามัยครอบครัว 7 (2522) : 5 - 27.
- เทพนม เมืองแมน. ประธานคณะกรรมการประเมินผลร่วมไทย - อเมริกัน. สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2529
- เทอร์ตัน แอนดรู. สังคมชานาไทยภาคเหนือ : การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองและทางกฎหมายในศตวรรษที่ 20. แปลโดย สุมาลย์ โทมัส สังคมศาสตร์ 7 (เมษายน 2527-ตุลาคม 2528) : 111-157.
- เทอร์ตัน แอนดรู. อำนาจท้องถิ่นและความแตกต่างทางชนชั้นในชนบท. ใน อนัญญา ภูชงคกุล (บรรณาธิการ), รัฐและหมู่บ้านในไทย. แปลโดย สมศักดิ์ สามัคคีธรรม และไมตรี อึ้งภากรณ์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- เทียนฉาย กิระนันท์ และปิติ พูนไชยศรี. ภาวะประชากรกับเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม. ใน เอกสารสอนชุดวิชาประชากรและการสาธารณสุข หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน จำกัด, 2528. หน้า 391-455 .

- เทียนฉาย กิระนันท์ และศศิธร ไชยเพชร. การวางแผนครอบครัวในประเทศไทย ที่มาจากรวมและผล. บทความวิชาการเสนอต่อกระทรวงสาธารณสุข, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- เทียนฉาย กิระนันท์. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2519
- เทียนฉาย กิระนันท์. อดีตนายกลสมาคมนักประชากรไทย. สัมภาษณ์, 28 มิถุนายน 2529.
- เทียนฉาย กิระนันท์. นโยบายด้านการเพิ่มขนาดประชากร : ข้อเสนอแนะและคัดค้าน. ในการประชุมทางวิชาการเรื่อง Panel discussion on future of Thailand's population policy : Potential directions. จัดโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22 กุมภาพันธ์ 2536.
- เทียนฉาย กิระนันท์. การชลออัตราเกิด.....ความสำเร็จของใคร. เศรษฐศาสตร์ปริทัศน์ 8 (กันยายน 2529) : 80-88.
- เทียนฉาย กิระนันท์. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ : การพัฒนาสุขภาพอนามัยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- นโยบายและแผน, สำนัก-กระทรวงมหาดไทย. เอกสารวิชาการเรื่องแผนงานประชากรศึกษา. รวบรวมโดย งานกิจการประชากร ฝ่ายพัฒนาการเมืองและการปกครอง, 2522.
- นักประชากร , สมาคม . 20 ปีนโยบายประชากร, มปท, 2533.
- นิกร ดุสิตสิน. นักวิจัยดีเด่นแห่งชาติสาขาแพทยศาสตร์. สัมภาษณ์, 23 เมษายน 2540.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัมพะยะ. หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ , 2525.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัมพะยะ. ก. ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์. ใน ชาญวิทย์ เกษตรศิริและสุชาติ สวัสดิ์ศรี (บรรณาธิการ), ปรัชญาประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์, 2527. หน้า 62 - 75 .
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัมพะยะ. ข. วัฒนธรรมกระฎุมพีกับวรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์. ใน ปากไก่ และใบเรือ. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์ , 2527. หน้า 1 - 234.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัมพะยะ. ภาษาไทยมาตรฐานกับการเมือง. ภาษาและหนังสือ 17 (ตุลาคม 2527- มีนาคม 2528) : 11 - 37.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัมพะยะ. 200 ปี ของการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยและทางข้างหน้า. ศิลปวัฒนธรรม 7 (กุมภาพันธ์ 2529) : 104 - 120.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัมพะยะ. การศึกษาเพื่อฟื้นฟูศักยภาพของชุมชน. ใน เสรี พงศ์พิศ (บรรณาธิการ), ทิศทางหมู่บ้านไทย: กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมู่บ้าน, 2531. หน้า 25-38.

- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัตถิยะ. เชิงอรรถสังคมไทย ในสายตานักวิเคราะห์.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทองฯ, 2532.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัตถิยะ. ชาตินิยมในขบวนการประชาธิปไตยไทย. ใน ประเทศไทย, เมืองไทย, แบบเรียน และอนุสาวรีย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2538.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์ และศรีศักร วัลลิโภดม. ข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดช่วงเวลาของวัฒนธรรม : กรณีทักษิณ. ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องพัฒนาการทางวัฒนธรรม : กรณีทักษิณ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534. หน้า 224-256.
- นิพนธ์ เทพวัลย์. ผู้อำนวยการกองประชากร ESCAP และอดีตผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 9 ธันวาคม 2529.
- นิพนธ์ เทพวัลย์. ปรากฏาพิเศษครบรอบ 30 ปี สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดโดยสมาคมนักประชากรไทย, 21 พฤศจิกายน 2539.
- นิพนธ์ ศศิธร. ปรัชญาสูญตาเกี่ยวกับปัญหาประชากร วารสารประชากรศึกษา : 1 (พฤษภาคม 2517).
- นิพนธ์ ศศิธร. อดีตผู้อำนวยการกองสังคมศาสตร์สภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2508 - 2509. สัมภาษณ์, 28 พฤษภาคม 2530.
- นิพนธ์ ศศิธร. ปัญหาประชากร : มุมมองต่างทัศนะ. ใน ทวนความหลังก่อนประกอบนโยบายประชากร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- นิวัฒน์ จิมพาลี และวันชัย เจือบุญ. บางแก้วและตาเถร : การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องพฤติกรรมทางประชากรและโครงสร้างทางสังคมระดับหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการบริหารโครงการวิจัยระดับจุลภาคในประเทศไทยเรื่องประชากรและการพัฒนา, 2525.
- เนตรนภา คำพรมมา. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน ระดับ 3 สถานีอนามัยอู่จวน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2539.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย. มาตรการสำคัญในการลดอัตราการเกิด : การวางแผนครอบครัวหรือการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. ใน เนาวรัตน์ พลายน้อย และบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์ (บรรณาธิการ), ประชากรกับการปรับปรุงคุณภาพชีวิต. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2520. (เอกสารโรเนียว).
- เนาวรัตน์ พลายน้อย. ปัญหาและแนวโน้มของประชากรศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประชากรและประชากรศึกษา หน่วยที่ 11-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533. หน้า 179-211.

- โนเดล จอห์น, อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ และ นิพนธ์ เทพวัลย์. การปฏิวัติขนาดครอบครัวในประเทศไทย : การลดลงอย่างรวดเร็วของภาวะการเจริญพันธุ์ ในประเทศไทยที่สาม แพลโดย นภาพรณ์ ทะวานนท์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จีตา, 2530.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคริสเบเคอร์. เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ตรีสิน (ซิลค์เวอร์มบุคส์), 2539.
- ฝน แสงสิงแก้ว. แนวโน้มประชากรและปัญหาสาธารณสุข. ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย. พระนคร : การพิมพ์เกื้อกูล, 2506. หน้า 213-215.
- ฝน แสงสิงแก้ว. การพิจารณาปัญหาของประชากรประเทศไทยในแง่ของการสาธารณสุข และการแพทย์. ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 2. พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2509. หน้า 389-404.
- บรรณาธิการ (นามแฝง). แนะนำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม. ใน ประชากร และการพัฒนา 6 (ตุลาคม - พฤศจิกายน 2528).
- บริการวางแผนครอบครัวชุมชน, สำนักงาน. สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนสรุปผลการดำเนินงานเดือนพฤษภาคม 2517 - เดือนธันวาคม 2521. มปป, มปท.
- บรรทม เมษา. อดีตกำหนดตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2539.
- บุญชนะ อัดดากร. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ พ.ศ. 2512-2516. สัมภาษณ์, 24 มิถุนายน 2529.
- บุญชู สุนทรภาค. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ระดับ 6 สถานีอนามัยดอนโพธิ์ทอง. สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2540.
- บุตร ประดิษฐวนิช. ปัญหาอุทกภัย. พระนคร : เกษมบรรณกิจ, 2514.
- บุญเลิศ เลี้ยวประไพ. ก. การปฏิบัติทางประชากร. ใน การประชุมวิชาการเรื่องการปฏิบัติทางประชากรของไทยเนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี นโยบายประชากร จัดโดยสมาคมนักประชากรไทย. 14-17 มีนาคม 2533.
- บุญเลิศ เลี้ยวประไพ. ข. องค์กรเอกชนกับการพัฒนาการวางแผนครอบครัว : เทคนิคบางประการที่ทำให้นโยบายประชากรสัมฤทธิ์ผลใน 20 ปี สวท. กรุงเทพมหานคร : สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, 2533.
- บุญเลิศ เลี้ยวประไพ. อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2517- 2523, อดีตอนุกรรมการนโยบายและแผนประชากร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2517-2531, กรรมการสมาคมทำหมันและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งประเทศไทย และกรรมการสมาคมส่ง

เสริมการผสมผสานทั้งการพัฒนาประชากรและสาธารณสุขแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 24 ธันวาคม 2529 และ 8 พฤศจิกายน 2539.

บุญเลิศ เลี้ยวประไพ. นโยบายประชากร. ใน อรรถัย อาจอ่ำ (บรรณาธิการ), ประชากรไทย 60 ล้านคน : สถานการณ์นโยบายและมีติด้านการพัฒนา. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

ใบ เกตนคร. ชาวบ้านหมู่บ้านมาบปลาเค้า ตำบลมาบปลาเค้า อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์ กลุ่ม, 22 เมษายน 2540.

ป. พิบูลสงคราม. นิกร (24 พฤษภาคม 2486) : 1.

ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชดำรัสตอบพระบรมราชวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายหน้า ในงานพระราชพิธีฉัตรมงคล พ.ศ. 2472. ใน ราชกิจจานุเบกษา 4 : (กุมภาพันธ์ 2472).

ปวิญ อังภากร. ข้อคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับประชากร. ใน การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 3. พระนคร : อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์, 2511. หน้า 97 -101.

ปอลที่ 6, สมเด็จพระสันตะปาปา. พระสมณสาส์นว่าด้วยกฎเกณฑ์แห่งการควบคุมกำเนิดของชีวิตมนุษย์. แปลโดยประสิทธิ์ สมานจิตและคณะ. กรุงเทพมหานคร:จิระการพิมพ์, 2521.

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข, สำนัก. อนุสรณ์กระทรวงสาธารณสุขครบ 15 ปี พ.ศ. 2485 - 2500. มปท , มปป.

ประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา, สภา. ปัญหาประชากรและการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย พระนคร : อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์, 2512.

ประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา, สภา. เรื่องสิ่งเขาประเทศไทย แปลและเรียบเรียงโดย ชัยชนะ สุวรรณเวช และสนิท มาประจบ มปท , มปป .

ประชากร, กอง. สำนักเลขาธิการคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก. ประชากรของประเทศไทย แปลโดยเชษฐ บัญประเทือง สุปราณี บุญประเทือง และจิรพันธ์ กัลลประสิทธิ์. มปท, มปป.

ประชากรศาสตร์, สถาบัน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท โพสต์ พับลิชชิ่ง จำกัด, 2528.

ประกาเพ็ญ สุวรรณ. ประชากรศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2518.

ประยงค์ ครุฑดำคำ. ผู้ใหญ่บ้านโคกสะอาด ตำบลอุ่มจาน อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2539.

- ประนอม ศรีอ่อน และชัยศักดิ์ ศรีทิพย์อาสน์ มาตราการทั่วๆ ไป ในการลดอัตราเพิ่มประชากรของโครงการส่งเสริมชีวิตครอบครัว สภาคทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา ใน การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา , 2521. หน้า 845 - 862.
- ประชาสงเคราะห์, กรม. โครงการวางแผนครอบครัวชาวเขา. มปท, มปป.
- ประวีณ ณ นคร. วิวัฒนาการของการบริหารราชการไทย ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารราชการไทยหน่วยที่ 1-8. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534. หน้า 43 - 49.
- ประวีณ พายัพวิภาพงศ. อภิปรายเรื่องบทบาทของแพทย์ภาคเอกชนในการวางแผนครอบครัวและพัฒนาสังคม ใน รายงานการสัมมนาบทบาทของแพทย์ภาคเอกชนในการวางแผนครอบครัวและพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, มปป.
- ประชุม ไฉมฉาย. อดีตอนุกรรมการวิจัยร่วมสาขา, เศรษฐศาสตร์และสาขาสังคมวิทยาสภาวิจัยแห่งชาติ. สัมภาษณ์ , 8 กรกฎาคม 2530.
- ประเสริฐ ยิ้มกลั่นพุง. อดีตอนุกรรมการวิจัยร่วมสาขาเศรษฐศาสตร์และสาขาสังคมวิทยาสภาวิจัยแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2539.
- ประมูล มูลกิจ. ชาวบ้านหมู่บ้านปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์ กลุ่ม, 28 เมษายน 2540.
- ประยูร กลิ่นชม. การประชุมคณะกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัว ครั้งที่ 1/2521 ใน รายงานการประชุมคณะกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัวระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ครั้งที่ 1 - 6 (มกราคม - สิงหาคม 2521). กรุงเทพมหานคร : โครงการวางแผนครอบครัวกระทรวงสาธารณสุข , 2521.
- ประยัด บุระศิริ. การเพิ่มประชากรกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย. ใน การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 2. พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2509. หน้า 307-315.
- ปราณี ทินกร. เส้นทางการผลิตอุตสาหกรรมในประเทศไทย ใน รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ และนิพนธ์ พัวพงศกร, เศรษฐกิจบนเส้นทางแห่งสันติประชาธรรมเล่มหนึ่ง, กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2531. หน้า 178 - 179.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. ความคิดเห็นในแง่และประชากรศาสตร์เกี่ยวกับการทำแท้ง ใน สุพรเกิดสว่าง (บรรณาธิการ). ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทำแท้งในประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร : อีระการพิมพ์ , 2523. หน้า 81-89

- ปราโมทย์ ประสาทกุล และอภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ . การเปลี่ยนแปลงประชากร ใน เอกสารการ
สอนชุดวิชาประชากรศาสตร์ และประชากร วรรณคดี 1-7.
กรุงเทพมหานคร : บริษัทสารมวลชน จำกัด, 2530 หน้า 205 - 260.
- ปัญญา คำปุย. ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านมาบปลาเค้า อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, 21
ธันวาคม 2539
- ปริศนา จันทนา. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ระดับ 4 สถานีอนามัย ปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
สัมภาษณ์ , 9 เมษายน 2540.
- พรชัย สุจิตต์ . เจ้าหน้าที่ฝ่ายโครงการ UNFPA. สัมภาษณ์, 23 ตุลาคม 2539.
- พรพิมล วรดิลก. ประเพณีลงแขก : ช่วยลดต้นทุนการผลิต. ใน ชนบทไทย 2528.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2529. หน้า 135 -151.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ศาสตร์แห่งการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- พรหมทัตตเวที, หลวง . ประสบการณ์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ใน การสัมมนาทางวิชาการ
แห่งชาติเรื่อง ประชากรของประเทศไทยครั้งที่ 3. พระนคร : อุตสาหกรรมสิ่ง
พิมพ์, 2511. หน้า 181 - 187.
- พัฒนาประชากรและชุมชน, สมาคม. สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2528. มปป. มพท.
- พัทธา สายหู. วัฒนธรรมสัมพันธ์ ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วัฒนธรรมศึกษา
หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยโซโซทัยธรรมมาธิราช. 2533. หน้า
89 -134.
- พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์. อันเนื่องมาจากสิ่งที่เรียกว่า วิธีการผลิตทุนนิยมส่วนรอบข้าง. วารสาร
เศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ 9 (กันยายน 2534) : 89-116.
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. ผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2529.
- พิพิธภัณฑ์ประวัติการวางแผนครอบครัว. ก. สมาคมครอบครัวบริการจากการสัมภาษณ์
ศาสตราจารย์นายแพทย์ เอิบ ณ บางช้าง. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสนับสนุน
โครงการวางแผนครอบครัวในด้านประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, 2528 (พิมพ์
ดีด).
- พิพิธภัณฑ์ประวัติการวางแผนครอบครัว. ข. งานวางแผนครอบครัวของโรงพยาบาลหัวเฉียวจาก
การสัมภาษณ์ นายแพทย์มนัส ศรีสมาน. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสนับสนุน
โครงการวางแผนครอบครัวในด้านประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, 2528 (พิมพ์
ดีด).
- พิพิธภัณฑ์ประวัติการวางแผนครอบครัว. ค. งานวางแผนครอบครัวของศิริราชพยาบาลจากการ
สัมภาษณ์ศาสตราจารย์นายแพทย์สุพร เกิดสว่าง. กรุงเทพมหานคร : สมาคม

สนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัวในด้านประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, 2528 (พิมพ์ดีด).

พิพิธภัณฑ์ประวัติการวางแผนครอบครัว. ง. งานวางแผนครอบครัวของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ การสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์นายแพทย์อารี สมบูรณ์สุข. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัวในด้านประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, 2528 (พิมพ์ดีด).

พิพิธภัณฑ์ประวัติการวางแผนครอบครัว. จ. รายการสัมภาษณ์เลขาธิการสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน คุณมีชัย วีระไวทยะ. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัวในด้านประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย, 2528 (พิมพ์ดีด).

เพ็ญศรี โคตรปัญญา. หัวหน้าสถานีบ้านท่าแร่ ตำบลท่าแร่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2539.

ไพจิตร ปะบุตร. การพัฒนาสุขภาพอนามัยในชนบท. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาชนบทไทย หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช, 2534. หน้า 627-704.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การเปลี่ยนแปลงของสถาบันการศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาไทยกับการปรับประเทศให้ทันสมัยหน่วยที่ 10-15. นนทบุรี ; สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช, 2534. หน้า 1-52.

ไพโรจน์ นิงสานนท์. แนวในการพัฒนาอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว. ใน การเปิดสัมมนา เรื่องการวิจัยการอนามัยแม่และเด็ก และวางแผนครอบครัว จัดโดย กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, WHO Collaborating Center for Reslarch in Human Reproduction และภาควิชาสูติศาสตร์และสูติศาสตร์การแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 26 - 28 ตุลาคม 2526.

ภณิดา คูสกุล. หลักสูตรประชากรศึกษา ในระบบโรงเรียน. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประชากรและประชากรศึกษาหน่วยที่ 6-10. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช , 2533. หน้า 227-285.

ภัทรพร สิริกาญจน์. เกิดกับตาย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา แนวคิดไทยหน่วยที่ 1-6. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธราช, 2533. หน้า 1 - 44.

ภาน รักการดี. ชาวบ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์ กลุ่ม, 18 เมษายน 2540.

มณฑา บุตดาเลิศ. ชาวบ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2540.

- มนตรี ชัยมงคล. กำนันตำบลอินทนิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2539.
- มฤดี สีเดะ. ชาวบ้านมุสลิม หมู่บ้านปุยุด ตำบลปุยุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2540
- มรกต กรเกษม. อดีตผู้อำนวยการกองอนามัย กรมอนามัย พ.ศ. 2525-2528. สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2530.
- มณี ภูมิศรี. ชาวบ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2540.
- มติชน (25 มกราคม 2530) : 8.
- มนัส จวบสมัย. ทางแก้ปัญหาประชากร สังคมพัฒนา (2521) : 44 - 46.
- มหาดไทย, กระทรวง. วิวัฒนาการ การจัดองค์กรและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ใน 100 ปี มหาดไทย. มปท. 2533.
- มนัสวี อุณห์นันท. การศึกษารายงานการทำหมันหญิง 10,314 ราย ในประเทศไทย. ใน การสัมมนาวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 2 พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2509. หน้า 123-162.
- มนัสวี อุณห์นันท. นโยบายประชากร และโครงการเกี่ยวกับประชากรของประเทศไทย ใน หนังสืออุเทศประชากรศึกษา. พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2519. หน้า 89 - 643.
- มนัสวี อุณห์นันท. คำบรรยายประกอบการสอนวางแผนครอบครัว. พระนคร : โครงการวางแผนครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข, 2514.
- มนัสวี อุณห์นันท. ปัญหาประชากรกับสาธารณสุข ใน คำบรรยายประกอบการสอนวางแผนครอบครัว. พระนคร : แผนกการพิมพ์กรมทหารสื่อสาร, 2520.
- มนัสวี อุณห์นันท. อดีตปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2525-2526. สัมภาษณ์, 7 และ 15 พฤษภาคม 2529
- มาลินี วงษ์สิทธิ์. ข้อมูลประชากร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประชากรศาสตร์ และประชากรวิทยา หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สารมวลชน จำกัด, 2530. หน้า 47 - 101.
- มัจฉา จำแนกทาน. ชาวสลัมชุมชนริมทางรถไฟคลองเตย. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2539
- มัลลิกา มัสอูดี. การปรับประเทศให้ทันสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาไทยกับการปรับประเทศให้ทันสมัย หน่วยที่ 1-4. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534. หน้า 1 - 59.

- มาห์ มืด มัมดानी. ภาพทลอนของปัญหาประชากร. แปลโดยทวีทอง ทองวิวัฒน์ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์และสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- มัสแคต, เจ, โรเบิร์ต. สหรัฐอเมริกากับการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงในประเทศไทย. แปลโดยกุสุมาลย์ รชตะนันท์, สัตยวี สายบัว และดิระพร บุณนาค. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- มีชัย วีระไวทยะ. General view private section in Sterilization ใน การสัมมนาระดับชาติเรื่อง การทำหมันชายครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : อักษรประเสริฐ, 2519.
- มีชัย วีระไวทยะ. การวางแผนกับสังคมไทย. 2522 มปท. (อัดสำเนา).
- มีชัย วีระไวทยะ. รายงานการประชุมคณะกรรมการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2527 กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2527 (พิมพ์ดีด).
- มีชัย วีระไวทยะ. ก. มีชัย วีระไวทยะ : นักพัฒนาระดับชาติ เลขาธิการสมาคมพัฒนาประชากร และชุมชน ใน นิตยสาร HI - Class 2 (สิงหาคม 2528).
- มีชัย วีระไวทยะ. ข. อีกด้านหนึ่งของชีวิต นักทำงาน : มีชัย วีระไวทยะ ใน นิตยสารนระ 1 (สิงหาคม 2528) : 19 - 27.
- มีชัย วีระไวทยะ. นายกสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2529.
- มะฆง แจ่มมาฆะ. ชาวบ้านมุสลิมหมู่บ้านปยุต ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2540.
- ยง การะพงษ์. ชาวบ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2540.
- ยลมา พุทธิไสย. อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านโคกสะอาด ตำบลลุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัด สกลนคร. สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2539.
- ยุทธนา ศิลปรัศมี. การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การวางแผนครอบครัวและงานอนามัยแม่ และเด็กจังหวัดนราธิวาส ในการประชุมสัมมนาเรื่องการค้าเนงานวางแผนครอบครัว จัดโดยกองอนามัยครอบครัว กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข, วันที่ 21-23 มิถุนายน 2532.
- ยุพิน จิตุพรพงษ์. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีอนามัยตำบลท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัด เพชรบุรี. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2539.
- เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม. การวางแผนครอบครัวกลุ่มเป้าหมาย : ไทยมุสลิม ในการประชุม National Research Dissemination Seminar จัดโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 3 - 5 กันยายน 2529.

- เขาวลัทธิ ราชแพทยาคม. นโยบายประชากรกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ :
 สบการณ์ที่เรีอนรู้ในช่วง 25 ปี ใน 25 ปีนโยบายประชากร. กรุงเทพมหานคร :
 กองอนามัยครอบครัวกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข, 2539.
- เยี่ยม ช่อเกตุ. ชาวบ้านหมู่บ้านมาบปลาเค้า อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, 21
 ธันวาคม 2539.
- ยุธนา สุขสมิตติ. การเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพอนามัยและสาธารณสุข. ในเอกสารการสอนชุดวิชา
ไทยกับการประเทสให้ทันสมัย หน่วยที่ 5-9. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาธิราช, 2534. หน้า 299-370.
- ร้อย สีหาพงษ์. อดีตประธานกรรมการชุมชนริมทางรถไฟ. สัมภาษณ์, 25 ตุลาคม และ 31
 ตุลาคม และ 5 ธันวาคม 2539.
- รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์. เศรษฐกิจไทยปี 2522:วิกฤติการณ์โครงสร้างและวิกฤติการณ์แห่งเส้น
 ทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ในการสัมมนาวิชาการเรื่องวิกฤติการณ์เศรษฐกิจไทย
 2522. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- เรณู สุขารมณ และศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. การเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยของระบบเศรษฐกิจใน
 ภาคเกษตรกรรม. ในเอกสารชุดวิชาไทยกับการปรับประเทศให้ทันสมัย หน่วยที่
 5-9. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534. หน้า 1-
 96.
- แรมเชย์, อันซิล. ความกดดันของประชากร การใช้เครื่องจักรกลและภาวะการสูญเสียที่ดินทำ
 กินในภาคกลางของประเทศไทย. แปลและเรียบเรียงโดยสมบูรณ์ ศิริประชัย จุล
 สารไทยคดีศึกษา 4 (ธันวาคม 2529) : 18 - 34.
- สดาวลีย์ พุธร้อย. ชาวบ้านหมู่บ้านปยุต ตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์,
 9 เมษายน 2540
- ละคร เชียงขุน. ชาวบ้านนับถือคาทอลิกหมู่บ้านโคกสะอาด ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์
 จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 11 ธันวาคม 2529.
- ลาอุแบร์. ราชอาณาจักรสยาม แปลโดยสันต์ ท. โกมลบุตร. พระนคร:สำนักพิมพ์ก้าวหน้า,
 2510.
- ลำพวรรณ น่วมบุญลือ. สิทธิและหน้าที่ของสตรีตามกฎหมายไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์. วิทยา
 นิพนธ์ปริญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- ลิขิต อีระเวคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2530.
- ลือชัย ศรีเงินยวง. จุดยืนของแนวคิดและอุดมการณ์สาธารณสุขมูลฐานไทย. วารสารเศรษฐ
 ศาสตร์การเมือง 3-4 (เมษายน - กันยายน 2529): 211-233.

ลูเธอร์, ฮันส์. ชาวนาไทยในช่วงประชาธิปไตยแบ่งบาน, แปลและเรียบเรียงโดยมานะ วงศ์ศิริรัตน์และคณะ. ใน เศรษฐกิจไทยโครงสร้างกับการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร : จีระการพิมพ์, 2521. หน้า 75-114.

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี. สำนักหนังสือที่ สส.11875/2504 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2504 เรื่อง ปัญหาประชากรของประเทศ. มปท., มปป.

แล ดิลกวิทย์รัตน์. การสร้างคนให้กับระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมไทย. ใน การประชุมทางวิชาการเนื่องในวาระครบรอบ 25 ปีแห่งการสถาปนาคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จัดโดยคณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 12-13 กันยายน 2538

วรเดช จันทรศร. การขยายตัวของหน่วยงานในระบบประชากรไทย : ปัญหาอุปสรรคและแนวโน้ม. กรุงเทพมหานคร : สมาคมนักวิจัยไทยและมูลนิธิฟรีดริค อีแบรท สตีฟตุจ, มปป. (อัดสำเนา).

วรเดช จันทรศร. การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวแบบและคุณค่า. ใน สมหวัง พิรพยานุวัฒน์ และคณะ. วิจัยเชิงนโยบาย (บรรณาธิการ) การวิจัยเชิงนโยบาย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2532. หน้า 209-231.

วรวิทย์ เจริญเลิศ. วิเคราะห์การพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยในฐานะประเทศทุนนิยมบริวาร. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง 4 (กันยายน 2527).

วรวิทย์ เจริญเลิศ. พัฒนาการเศรษฐกิจเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

วรวิทย์ เจริญเลิศ. การบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมกับการจัดตั้งแรงงาน รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. (อัดสำเนา).

วัลลีย์ ประสาททองไอสถ. การวางแผนครอบครัวของสถาบันต่างๆในประเทศไทย. ในประชากรและการอยู่รอด. กรุงเทพมหานคร : มิตรนราการพิมพ์, 2518. หน้า 191-196.

วางแผนกำลังคน, กอง. สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ. นโยบายประชากรเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบบสังคม. มปป. มปท. (อัดสำเนา).

วางแผนครอบครัว, โครงการ. กระทรวงสาธารณสุข. ใน ระยะเวลาประชุมคณะกรรมการวางแผนครอบครัวระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชนครั้งที่ 1-6 (มกราคม-สิงหาคม 2521). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2521.

วางแผนครอบครัวแห่งชาติ, คณะกรรมการ. รายงานการประชุมคณะกรรมการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2527. 19 มกราคม 2527. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2527.

- วางแผนครอบครัวแห่งชาติ, คณะกรรมการ, บทบาทภาคเอกชนในงานวางแผนครอบครัวและ
พัฒนาประชากรในแผนฯ 8. ใน การประชุมคณะกรรมการวางแผนครอบครัวครั้งที่
ที่ 2/2528 20 ธันวาคม 2538. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข,
2538. (โรเนียว).
- วางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สมาคม. สมาคมวางแผนครอบครัวประเทศไทย. ในพระ
อุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการประชุมสัมมนาเรื่องครอบครัว
พุทธมามกะ. จัดโดยอุทพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย 17-21 เมษายน
2515
- วางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สมาคม. 20 ปี สวท. มปท. 2533.
- วางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สมาคม. สวท. สู่ทศวรรษที่ 3. มปท. มปป.
- วารินทร์ วงศ์หาญเชาญ. ความพยายามในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2.
ใน สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (บรรณาธิการ), 23 ตุลาคม.
กรุงเทพมหานคร : วิกตอรีการพิมพ์, 2521.
- วิทยากร เชียงกุล. การพัฒนาทุนนิยมในประเทศไทย : ศึกษากรณีสังคมเกษตรภาคกลาง พ.ศ.
2503-2523. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ต้นหมาก, 2526.
- วิทยากร เชียงกุล. ก. ศึกษาบทบาทและความคิดของมรว.ศีกฤทธิ ปราโมช.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลึกและโครงการวิจัยชุมชนเพื่อการพัฒนา,
2532.
- วิทยากร เชียงกุล. ข. พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์
ผลึก, 2532.
- วิลาวลัย ชนินชนะ. ชาวบ้านหมู่บ้านปง ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.
สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน และ 26 ธันวาคม 2539.
- วิลาส เตโช. หัวหน้ากองวิจัยและประเมินผล สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน. สัมภาษณ์, 7
และ 29 กรกฎาคม 2529.
- วิวัฒน์ชัย อัดตากร และเรณูสุซารมณ. ปรัชญาการพัฒนาเศรษฐกิจไทย. ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาเศรษฐกิจไทย หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช, 2539. หน้า 739-790.
- วิจิตรวาทการ, หลวง. ครองเรือนครองรัก. พระนคร : ผดุงศึกษา, 2494.
- วิชัย เทียนถาวร. ผู้อำนวยการกองอนามัยครอบครัว. สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2539.
- วิจิต แสงทอง และคณะ. อุปทานและอุปสงค์กำลังคนของประเทศไทย. ใน การสัมมนาทางวิชา
การเรื่องประชากรของประเทศไทย. พระนคร : การพิมพ์เกื้อกุล, 2506.

- วินิต ท้วประดิษฐและสมศักดิ์ สุทัศนวรรณ. การวางแผนครอบครัวและการอนามัยแม่และเด็ก. ใน สุวิชัย อินทรประเสริฐ (บรรณาธิการ), การวางแผนครอบครัวประชากรและเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2535.
- วินิจ อัศวเสนา. อดีตผู้อำนวยการกองอนามัยแม่และเด็ก พ.ศ. 2503 - 2513 และอดีตผู้อำนวยการกองอนามัยครอบครัว พ.ศ. 2515-2517. สัมภาษณ์, 26 มกราคม 2530.
- วิวิธ ศิริภาค. แหล่งที่มาและการประเมินแห่งสวัสดิประชากรของประเทศไทย. ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย. มปท : กองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, 2506. หน้า 90-110.
- วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ. วิธีการที่อาจยังผลแก่แนวโน้มประชากรในการสัมมนาเรื่องประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:การพิมพ์เกือกกุล, 2506หน้า 257-270.
- วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ. ความต้องการและท่าทีของประชาชนที่มีต่อบริการด้านการวางแผนครอบครัว ในการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 2. _____ พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2509.
- วิศิษฐ์ บุญยเกศานนท์. ผู้อำนวยการกองวางแผนเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 25 มิถุนายน 2529.
- วีระ นิยมวัน. ผู้อำนวยการกองอนามัยครอบครัว. สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2529.
- วิฑูร แสงสิงแก้ว. ก. คำกล่าวรายงานต่อประธานในพิธีเปิดการสัมมนา. ใน รายงานสัมมนาเรื่องบทบาทของแพทย์ภาคเอกชนในการวางแผนครอบครัวและพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, มปป.
- วิฑูร แสงสิงแก้ว. ข. คำนำ. ใน รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของแพทย์ภาคเอกชนในการวางแผนครอบครัวและพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : เจริญผล, มปป.
- วิฑูร แสงสิงแก้ว. ค. ภาคอภิปรายทั่วไป ใน รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของแพทย์ภาคเอกชนในการวางแผนครอบครัวและพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร:เจริญผล, มปป.
- วิฑูร แสงสิงแก้ว. วันนี้องค์โครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ. ในการประชุมสัมมนาทางวิชาการเฉลิมฉลองครบรอบ 25 ปี ประกาศนโยบายประชากร. จัดโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข วันที่ 11-12 กรกฎาคม 2519.
- วิฑูร แสงสิงแก้ว. การเจริญพันธุ์และวางแผนครอบครัว : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ใน การประชุมวิชาการเรื่องวิทยาการก้าวหน้าในการเจริญพันธุ์และวางแผนครอบครัว. จัดโดยภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, 21-23 สิงหาคม 2534.

- วิฑูร โอสถานนท์. การสื่อสารให้ปฏิบัติวางแผนครอบครัวและประชากร ข้อคิดและข้อมูลทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์พระจันทร์, 2516.
- วิฑูร โอสถานนท์. ข้อคิดและข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับการพัฒนา. ในการประชุมระหว่างองค์กรผู้ทำงานวางแผนครอบครัวเรื่องปัญหาในประเทศไทย. จัดโดยสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยกับสมาคมแพทย์สตรีแห่งประเทศไทย, 5 สิงหาคม 2518.
- วิฑูร โอสถานนท์. ปัญหาและการวางแผนประชากร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2519.
- วิฑูร โอสถานนท์. กว่าจะถึงวันที่ 17 มีนาคม 2513. ในทวนความหลังก่อนประกาศนโยบายประชากร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. หน้า 21-31.
- วิบูลย์ เข็มเฉลิม. สายพานชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมล คีมทอง, 2532.
- วิไลเลขา ดาวารณสาร. ผู้นำไทยสมัยรัชกาลที่ 3 กับการรับวัฒนธรรมตะวันตก. ศิลปวัฒนธรรม 8 (ตุลาคม 2530) : 106-116.
- वलลอมมะ ฎปาเนาะ. ชาวบ้านหมู่บ้านปุยุด ตำบลปุยุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์กลุ่ม, 8 เมษายน 2540.
- วออาแซร์ วลาเมะ. ชาวบ้านหมู่บ้านปุยุด ตำบลปุยุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. สัมภาษณ์กลุ่ม, 8 เมษายน 2540
- ศศิจันทร์ วิมุกตานนท์. โพธาราม : จุดเริ่มต้นของโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ. ในทวนความหลังก่อนประกาศนโยบายประชากร. กรุงเทพมหานคร:สถาบันประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ศักดิ์ ผาสุนนรินทร์. อดีตอนุกรรมการวิจัยสาธารณสุขศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันวิจัยแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2529.
- ศรินวน นกน้อย. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานอนามัยตำบลท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2539.
- ศรินทร์ กรุงศรีเมือง. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2539
- ศรีศักร วัลลิโภดม. การถือผีในสังคมไทย ศิลปวัฒนธรรม (2524) : 7-17.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว. ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วัฒนธรรมศึกษา หน่วยที่ 1-6. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537. หน้า 259-322.

ศุภกิต อภิมันต์บุตร. ผู้จัดการฝ่ายการตลาดบริษัท ออร์กานอน (ประเทศไทย) จำกัด. สัมภาษณ์, 27 ธันวาคม 2539.

ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล เศรษฐกิจไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325-2398). ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐกิจไทยหน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533. หน้า 61-138.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล. ผลกระทบและประสิทธิภาพของโครงการ เร่งรัดงานด้านวางแผนครอบครัวและสาธารณสุขใน 20 จังหวัด. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2526.

สมภพ มานะรังสรรค์. ภาพรวมของพัฒนาการเศรษฐกิจระดับประเทศและระดับภูมิภาคของไทย นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2. จดหมายข่าวสังคมศาสตร์ 11 (พฤศจิกายน 2531 - เมษายน 2532) : 101 - 11.

สมเกียรติ วันทะนะ. สองศตวรรษของรัฐและประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย. วารสารธรรมศาสตร์ 13 (กันยายน 2527).

สมเกียรติ วันทะนะ. ปัญหาและความขัดแย้งในสังคมไทย ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมไทย หน่วยที่ 11-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533. หน้า 49-106.

สมทรง บุญรักษ์. ชาวสลัมชุมชนริมทางรถไฟ คลองเตย. สัมภาษณ์, 5 ธันวาคม 2539.

สมพล พงศ์ไทย และประทีภย์ โอประเสริฐสวัสดิ์. การส่งสารให้ปฏิบัติวางแผนครอบครัว. ใน สุวชัย อินทรประเสริฐ (บรรณาธิการ), การวางแผนครอบครัวประชากรและเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2535, หน้า 131-150.

สมศรี เกตุนคร. ชาวบ้านหมู่บ้านมาบปลาเค้า ตำบลมาบปลาเค้า อำเภอท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี. สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2540.

สมศักดิ์ วรคามิน. โครงการวางแผนครอบครัว ใน สัมมนาเรื่องประชากรศาสตร์และการวางแผนครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2518. หน้า 58-59.

สมศักดิ์ วรคามิน. อดีตหัวหน้ากองอนามัยครอบครัว พ.ศ. 2518-2524 และ อดีตปลัดกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2531-2532. สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2539.

สงบ ส่งเมือง. วิวัฒนาการเศรษฐกิจภาคใต้. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง 6 (ตุลาคม 2529 - มีนาคม 2530) : 60 - 88.

สกินเนอร์, จี, วิลเลียม. สังคมจีนในประเทศไทย : ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์, แปลโดยชาญวิทย์ เกษตรศิริ และคณะ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2529.

สัจดี เป็ล่งวามิช. รายงานการดูงานวางแผนครอบครัว ณ ประเทศญี่ปุ่น และสาธารณรัฐจีน. ในการสัมมนาวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย. พระนคร : เกื้อกูลการพิมพ์, 2506. หน้า 427-497.

สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. ข่าวการเข้าพบนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย ของนางนาฬิลาชาติค ผู้ผู้อำนวยการบริหารกองทุนสหประชาชาติเพื่อกิจการประชากร (เทปบันทึกภาพ). 25 มีนาคม 2541.

สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. สรุปความเป็นเรื่องประชากรและการอนามัยครอบครัวของประเทศไทย. ใน คำบรรยายประกอบการสอบการวางแผนครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 6. พระนคร : แผนกการพิมพ์กรมการทหารสื่อสาร, 2520. หน้า 47-75.

สถิติกลาง, สำนักงาน. สัมมะโนประชากรแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2503 (ที่วราชอาณาจักร). พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2505.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร พ.ศ. 2534. กทม. : มปท, 2534.

สนิท มาประจบ. หัวหน้าฝ่ายเผยแพร่ กองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข. สัมภาษณ์, 18 และ 19 พฤศจิกายน 2539.

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. คณะอนุกรรมการวิจัยสาขาเศรษฐศาสตร์ และสาขาสังคมวิทยา. รายงานการวิจัย เรื่องการเพิ่มประชากรกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. มปท, 2506. (อัดสำเนา).

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. การสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย. พระนคร : เกื้อกูลการพิมพ์ 2506.

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 2, พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2509.

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. การสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 3. พระนคร : อุตสาหกรรมส่งพิมพ์, 2511.

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการดำเนินงานตามโครงการวิจัยอนามัยครอบครัวพระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2511.

สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. ก. หนังสือที่ สย 25/1831 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2513 เรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องประชากรของประเทศไทย (พิมพ์ดีด).

สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. ข. หนังสือที่ สย 25/1831 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2513 เรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องประชากรของประเทศไทยลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2513, เอกสาร ประกอบหมายเลข 2 (พิมพ์ดีด).

- สมร บุษภา. ชาวบ้านหมู่บ้านแสนพัน ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2539.
- สมาน พันจ้อย. ชาวบ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์ กลุ่ม, 18 เมษายน 2540.
- สันติภาพ จินดาแสง. การผลิตและการตลาดในชนบท ใน เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาชนบทหน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534. หน้า 229-293.
- สันหัด เสริมศรี. ภาวะการตายหน่วยที่ 1. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประชากรศาสตร์และประชากรวิทยา หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สารมวลชน จำกัด, 2530. หน้า 347-395.
- สาธารณสุข, กระทรวง. โครงการวางแผนครอบครัว พ.ศ. 2515-2519. มปท, 2514. (อัดสำเนา).
- สาธารณสุข, กระทรวง. คำประกาศเกียรติคุณนายแพทย์อนันต์ สุไลมาน ใน การประชุมในโอกาสครบรอบ 25 ปี นโยบายประชากร. จัดโดยกระทรวงสาธารณสุข วันที่ 11-12 กรกฎาคม 2539.
- สาธารณสุข, กระทรวง. คำสดุดีและคำประกาศเกียรติคุณแก่บุคคลและหน่วยงานที่ได้ให้การสนับสนุนงานด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว ใน การประชุมในโอกาสครบรอบ 25 ปี นโยบายประชากร. จัดโดยกระทรวงสาธารณสุข วันที่ 11-12 กรกฎาคม 2539.
- สำเร็จ พรหมพิมพ์. เจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมชีวิตครอบครัวอัครสังฆมณฑลท่าแร่-หนองแสง. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน 2539.
- สิทธิชัย สมบูรณ์เวชชการ. รายงานประวัติและผลงานของสมาคมร้านขายยา ตั้งแต่เริ่มก่อการ-ปัจจุบัน (2524-2528). ใน หนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบ 4 ปี และพิธีเปิดที่ทำการสมาคมร้านขายยา 10 กันยายน 2528. มปท. มปป. หน้า 29-42.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. การวางแผนครอบครัวของสตรีไทย ในชนบททั่วประเทศ วารสารสังคมศาสตร์ 9 (มกราคม 2515) : 63 - 71.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ข้อมูลประชากรของประเทศไทย. ใน หนังสืออุทิศประชากรศึกษา. มปท. มปป. หน้า 123-154.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. อนุกรรมการนโยบายและแผนประชากร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สัมภาษณ์, 13 พฤษภาคม 2530.

- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (บรรณาธิการ). ภาวะเจริญพันธุ์กับการพัฒนาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัยระดับจุลภาคในประเทศไทย, 2525.
- สุชีพ ปัญญาอนุภาพ. พระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาประชากร. วารสารประชากรศึกษา 4 (เมษายน 2530).
- สุธี ประศาสนเศรษฐ. ระบบทุนนิยมโดยรัฐ ในประเทศไทย ค.ศ.1932-939 ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (บรรณาธิการ), วิวัฒนาการทุนนิยมไทย. กรุงเทพมหานคร : สารศึกษาการพิมพ์, 2523.
- สุธี ประศาสนเศรษฐ. เศรษฐกิจไทยในระบบทุนนิยมโลก. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจเปรียบเทียบหน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2534. หน้า 532 - 568.
- สุนันทา สุวรรณโณคม. การแก้ไขปัญหาวาภาวะเจริญพันธุ์โดยใช้วิธีการให้สิ่งจูงใจ. กรุงเทพมหานคร : โครงการประชากรกับการพัฒนาสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองวางแผนประชากรและกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมวิจัยแห่งชาติ, 2524.
- สุภา ศิริमानนท์. แคปิตลิสต์ : บทวิเคราะห์ระบบสังคมเศรษฐกิจอเมริกัน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, 2536.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุภาพรรณ ณ บางช้าง. พุทธธรรมที่เป็นรากฐานสังคมไทยก่อนสมัยสุโขทัยถึงการก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทย คดีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์. วัฒนธรรมกับการพัฒนาชนบท. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วัฒนธรรมศึกษา หน่วยที่ 1-8. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2530. หน้า 191-258.
- สุนททิพย์ บุญสมบัติ. ประวัติการศึกษาตะวันออกและไทย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา หน่วยที่ 1-10. กรุงเทพมหานคร : บางกอกบลิ๊ก, 2530. หน้า 353-420.
- สุวรรณา สถาอานันท์. พุทธศาสนากับการศึกษาไทย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนัก พิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2537. หน้า 175 -203.

- สุวชัย อินทรประเสริฐ และสมศักดิ์ สุทัศน์วรวัฒน์. การวางแผนครอบครัวในประเทศไทย. ใน สุวชัย อินทรประเสริฐ (บรรณาธิการ), การวางแผนครอบครัวประชากรและเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2535.
- สุวชัย อินทรประเสริฐ และ วิฑูร โอสถานนท์. การทำหมัน. ในสุวชัย อินทรประเสริฐ (บรรณาธิการ), การวางแผนครอบครัวประชากรและเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2535.
- สุวชัย อินทรประเสริฐ และ วิฑูร โอสถานนท์. การชะลอการเกิดและวางแผนครอบครัว, ใน สุวชัย อินทรประเสริฐ (บรรณาธิการ), การวางแผนครอบครัว ประชากรและเทคโนโลยีการควบคุมกำเนิด, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2535. หน้า 38-49.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. พุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุวลลี เปียมปิติ. การย้ายถิ่นภายในประเทศ. ใน ประชากรของประเทศไทย แปลโดยเชษฐ บุญประเทือง, สุปราณี บุญประเทือง และจิระพันธ์ กังวลประวิทย์. กรุงเทพมหานคร, มปป, มปท. หน้า 26-66.
- สุวิทย์ ไททยวัฒน์. วิวัฒนาการเศรษฐกิจชนบทในภาคกลางของประเทศไทย พ.ศ. 2394-2475. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2521.
- สุลักษณ์ ศิวลักษณ์. ศาสนากับการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา, 2530.
- สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์. บททดลองเสนอแบบการบริหารโรคเชิงสัญญาของสังคม. รัฐศาสตร์สาร (ฉบับพิเศษครบรอบ 12 ปี) : 321-332.
- สุรพล ธรรมर्मดี. สังคมวิทยาการพัฒนาและความคืบหน้าพัฒนาทวิจรรย์ทฤษฎีพึ่งพา วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- สุพร เกิดสว่าง. หัวหน้าหน่วยวิจัยวางแผนครอบครัว ภาควิชาสูตินารีเวช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. สัมภาษณ์, 30 ธันวาคม 2529.
- สุพร เกิดสว่าง. นายกสมาคมทำหมันและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งประเทศไทย, นายกสมาคมส่งเสริมการผสมผสานกิจกรรมพัฒนาประชากรและสาธารณสุขแห่งประเทศไทย, เลขาธิการสมาคมส่งเสริมโครงการวิจัยทางเจริญพันธ์แห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2539.
- สุขสันต์ จีระจริยาเวช. นายกสมาคมรัยยายยา. สัมภาษณ์, 12 พฤษภาคม 2530.

- สุนทร หงส์ลดารมภ์. อดีตเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2493 - 2499, อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ พ.ศ. 2508-2511, อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2508 - 2508. สัมภาษณ์, 27 มิถุนายน 2529.
- สุนทร สุวิปกิจ. การศึกษานามัยครอบครัวในชุมชนไทยมุสลิมในภาคใต้. ใน การเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2522.
- สุดใจ พิมพ์แก้ว. ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2540.
- เสรี พงศ์พิศ. โสยศาสตร์ในสังคมไทย. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนความเชื่อและศาสนาในสังคมไทยหน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2533. หน้า 283 - 247.
- เสฐียร โกเศศ (นามแฝง). วัฒนธรรมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตสถาน, 2524.
- เสฐียร โกเศศ (นามแฝง). ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม่คำผาง, 2531.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมในประเทศไทย : แง่คิดเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองและพัฒนาประชาธิปไตย ใน อนันต์ เกตุวงศ์ และคณะ, ธรรมศาสตร์วิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มปป. หน้า 129-176.
- เสน่ห์ จามริก. ก. ศตวรรษแห่งการปฏิรูป ร.5 ในชัยวัฒน์ สถาอานันท์และคณะ (บรรณาธิการ), สังคมไทยกับการพัฒนาที่ถ่อปัญหา, กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คืบไฟ มูลนิธิ เพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2537. หน้า 405 -420.
- เสน่ห์ จามริก. ข. บทบาทของวัฒนธรรมในการพัฒนา ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และคณะ (บรรณาธิการ), สังคมไทยกับการพัฒนาที่ถ่อปัญหา, กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คืบไฟ มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2537. หน้า 214-240.
- เสน่ห์ จามริก. ค. ปัญหาการพัฒนาในสภาพการเมืองไทย. ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และคณะ (บรรณาธิการ), สังคมไทยกับการพัฒนาที่ถ่อปัญหา. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คืบไฟ มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2537. หน้า 123-165.
- ทอง พันธุ์สวัสดิ์. ชาวสลัมชุมชนริมทางรถไฟคลองเตย. สัมภาษณ์กลุ่ม, 28 เมษายน 2540.
- หนูวัน เมษา. อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านแสนพัน ตำบลอุ้มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร. สัมภาษณ์, 5 พฤศจิกายน และ 11 ธันวาคม 2539.

อังคณา อธิปัญจพงษ์ . เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์บริการสาธารณสุข 4 คลองเตย. สัมภาษณ์,
20 ธันวาคม 2540.

อนามัยครอบครัว, กอง. โครงการศึกษาค่าใช้จ่ายของผู้รับบริการวางแผนครอบครัว.

กรุงเทพมหานคร : โรงพยาบาลองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2534.

อนามัยครอบครัว, กอง. ผลกระทบของงานวางแผนครอบครัวต่อการพัฒนาประเทศ. ใน สรุป
ผลการประชุมทางวิชาการของกรมอนามัย. จัดโดยกรมอนามัย, 18-20 ธันวาคม
2528.

อนุสรณ์ ลิ่มมณี. ทฤษฎีเศรษฐกิจการเมืองยุคปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์,
2531.

อนุสรณ์ ลิ่มมณี. ที่มาด้านโครงสร้างของนโยบายการร่วมมือระหว่างรัฐกับทุน : การวิเคราะห์
เชิงเศรษฐกิจการเมืองเกี่ยวกับการปรับกลยุทธของรัฐในประเทศไทย.

กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2539.

อนุรี หวังทลี. การเพิ่มของประชากรไทย อดีตและปัจจุบัน. ใน การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ
เรื่องประชากรของประเทศไทยครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมการวิจัย
สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2521.

อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์. วารสารประชากรศึกษา 6 (ตุลาคม 2522) : 21.

อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์. การอภิปรายเรื่อง การลดอัตราเพิ่มประชากร : ทิศทางในอนาคต. ใน
การประชุมสัมมนาเรื่องผลกระทบและแนวทางการดำเนินงานวางแผนครอบครัว.
จัดโดย กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 5 มิถุนายน
2532.

อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ และปราโมทย์ ประสาทกุล. แหล่งข้อมูลพื้นฐานทางประชากรของ
ประเทศไทย ในการอบรมเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โครงการพัฒนาเมืองชายฝั่งทะเล
ตะวันออก. 24 กรกฎาคม 2521

อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ และพีรสิทธิ์ คำนวนคิดปี่. การวิเคราะห์การกระจาย และการเข้าถึง
บริการวางแผนครอบครัวในประเทศไทย. เอกสารทางวิชาการหมายเลข 63.
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525. (อัดสำเนา).

อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ และมะลิ สิงหนานนท์ชัย. สถิติเกี่ยวกับการใช้และการเข้าถึงบริการคุม
กำเนิดจากแหล่งบริการของรัฐและเอกชนในประเทศไทย จากการศึกษาสภาวะ
การคุมกำเนิดของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2527. เอกสารทางวิชาการหมายเลข
111. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529. (อัดสำเนา).

- อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ และวาทีณี บุญชะลิกษ์. ลักษณะประชากรไทย. ในเอกสารสอนชุด
วิชาสังคมไทย หน่วยที่ 1-4. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิ
ราช, 2533. หน้า 43-108.
- อัญชลี วารงรักษ์. การเปลี่ยนแปลงภาวะสมรสในประเทศไทย. ในการประชุมวิชาการประชากร
ศาสตร์แห่งชาติ 2540. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2540.
- อับดุลเลาะห์ กูปาเนาะ. ชาวบ้านหมู่บ้านปูยุด ตำบลปูยุด อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2540.
- อัมมา สยามวาลา. ช้าว. ในรังสรรค์ ธนะพรพันธ์. เศรษฐกิจภาคเกษตรภาคที่หนึ่ง. พระนคร
: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2517.
- อาคม ชนางกูร (นามแฝง). รัฐกับประชาสังคมไม่ใช่สิ่งปฏิทูลทางทฤษฎี. วารสารเศรษฐ
ศาสตร์การเมือง 5 (ตุลาคม 2528-มีนาคม 2529) : 46-66.
- อาคม ชนางกูร (นามแฝง). รัฐทุนนิยมระบบราชการไทย : บทเสนอว่าด้วยรัฐกับประชาสังคม
ในระบบทุนนิยมไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมือง 5 (ตุลาคม 2528-
มีนาคม 2529) : 19-31.
- อาภิรา ชูเอฮีโร. การสะสมทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทย. วารสารเศรษฐ
ศาสตร์ธรรมศาสตร์ 4 (มีนาคม 2529) : 44-90.
- อารีย์ ศรีบูรธรรม. ผู้อำนวยการสำนักงานสมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 29
พฤศจิกายน 2529.
- อารีย์ สมบูรณ์สุข. นายกสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และหัวหน้าหน่วยวิจัยวางแผน
ครอบครัว โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2529.
- อารีย์ สมบูรณ์สุข. การวางแผนครอบครัวในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร
: สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, 2524. (อัดสำเนา).
- อารีย์ สมบูรณ์สุข. อย่างก้าวของการอนามัยแม่และเด็กสู่การวางแผนครอบครัว. ใน ทวนความ
หลังก่อนประกาศนโยบายประชากร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันประชากร
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- อาสาสมัครเพื่อสังคม, มูลนิธิ การบริหาร อพช. ความไม่ฝันที่ต้องเป็นจริง. ใน การสัมภาษณ์ผู้
บริหารองค์การพัฒนาเอกชน. จัดโดยฝ่ายบริการฝึกอบรม มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อ
สังคม, 12-13 กันยายน 2529.
- อาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ, องค์การ รายงานคณะผู้เชี่ยวชาญขององค์การอาหาร
และเกษตรแห่งสหประชาชาติ แปลโดยกระทรวงเกษตรราธิการ. พระนคร : โรง
พิมพ์พระจันทร์, 2492.

- อำนาจ วีรวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการเศรษฐกิจกับการเพิ่มของประชากร. ใน การ
สัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทย. พระนคร : เกื้อกูลการพิมพ์,
 2506. หน้า 45-52 .
- อินทชิล, สถานีอนามัย. สรุปข้อมูลและผลการปฏิบัติงาน ตุลาคม 2534-กันยายน 2535.
 มปท, 2536. (พิมพ์ดีด).
- อินทชิล, สถานีอนามัย. การนำเสนอผลการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขประจำปี 2537.
 มปท. 2538. (พิมพ์ดีด).
- อินทรา อ่วมเจริญ. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข สถานีอนามัยตำบลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัด
 เพชรบุรี. สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2539.
- อิมรอน มะลูลิม. ที่ปรึกษาสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และอดีตกรรมการ และ
 เลขาธิการกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2529-2536.
 สัมภาษณ์, 9 มกราคม 2540.
- อุทัย ภัทรสุข. 84 ปี กรมทางหลวงกับแผ่นดินรูปชวานทอง. ใน 84 กรมทางหลวง.
 กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นต์ , 2539.
- อุ่มจาน , สถานีอนามัย. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสาธารณสุข, มปท, 2533. (พิมพ์ดีด).
- เอมอร ไชติกุล. เลขาธิการกรรมการชุดก่อตั้ง, อดีตผู้ช่วยผู้อำนวยการ พ.ศ. 2519-2526
 และผู้จัดการคลินิก พ.ศ. 2532 - 2533 สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
 ไทย. สัมภาษณ์, 14 มิถุนายน 2540.
- เออเนสต์ มั่นเดล. หลักเศรษฐศาสตร์มาร์กซิสต์เบื้องต้น. แปลโดยทวี หมื่นนิกร.
 กรุงเทพมหานคร : อักษรสัมพันธ์, 2518.
- เออเนสต์ มั่นเดล. เศรษฐศาสตร์การเมืองเบื้องต้น. แปลและเรียบเรียงโดย กนกศักดิ์ แก้ว
 เทพ.กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2523.
- เอิบ ณ บางช้าง. ปัญหาการจัดระบบครอบครัวในประเทศไทย. ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง
ประชากรของประเทศไทย. กรุงเทพฯ มหานคร : การพิมพ์เกื้อกูล , 2506. หน้า
 311-324 .
- เอิบ ณ บางช้าง. ความเปลี่ยนแปลงและสภาพอนามัยครอบครัวไทย ในปี พ.ศ. 2506-
 2508. ใน การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทยครั้งที่ 2.
 พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2509. หน้า 435
 - 442.
- เอิบ ณ บางช้าง. นายกสมาคมครอบครัวบริการแห่งประเทศไทย และอดีตอธิบดีกรมอนามัย
 2511 -2513. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2529.
- อนันต์ สุโลมาน. ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 12. สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2540.

ฮอเลีย , เอช, อามอส และ วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ. การขยายตัวของครอบครัว และการวางแผนครอบครัวในอำเภอโพธาราม. ในการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทยครั้งที่ 2. พระนคร : โรงพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2509. หน้า 347-377 .

ภาษาอังกฤษ

Alavi, H. Dependence, autonomy and the articulation of power. In. The workshop on the labouring poor in the Third World : Perception of strategy and change. May 23-26. Mc Gill University, Montreal, 1975. pp 1-16.

Alavi, H. The structure of peripheral capitalism. In. H. Alavi and T. Shanin [eds.] Introduction to the sociology of developing societies. London : Macmillan Pass, 1982. pp 172-192 .

Alavi, H. State and class under peripheral capitalism. In H. Alavi and T. Shanin [eds.] Introduction to the sociology of developing societies. London : Macmillan, 1985. pp 289-307.

Almond , G.A. and Powell , G.B. Comparative politics : A developmental approach. Boston : Little, Brown and Company, 1966.

Anek Laothamatas. From clientelism to partnership : Government- business relations in Thailand. In. A. Mac Intyre [ed.] Government and business relations in East Asia. Cornell : Cornell University Press, 1994.

Anglade, C. and Fortin , C . The state and capital accumulation in Latin America : A conceptual and historical introduction. In C. Anglade and C. Fortin (eds.) The state and capital accumulation in Latin America Volume 1 : Brazil, Chile, Mexica. London : Macmillan. 1985. pp 1-50.

Anan Ganjanapan. The partial commercialization of rice production in northern Thailand. PhD. dissertation, Cornell University, 1984.

Anusorn Limmanee. State expenditure Determination in a developing capitalist society : Thailand's economic spending, 1951-1981. PhD. dissertation, Northwestern University, 1984.

Aphichat Chamratrithirong. A case study of policy formulation and implementation in Thailand. In. The international forum on population policies in development planning. May 4-7 Mexico City, Mexico, 1987. pp 1-28.

- Aphichat Chamratrithong. Organization and achievement of family planning program in Thailand. In. The conference on case histories in development : why things work. October 26-31 Bellagio, Italy, 1987. pp 1-26.
- Arnstein, S.R. Eight rings on the ladders of citizen participation. In. ES. Cahn and B.C. Passeitt (eds.) Citizen participation : Effecting community. New York : Praeger, 1971.
- Bendix, R. Tradition and modernity reconsidered. In. Embattled reason. New York : Oxford University Press, 1970.
- Bennett, A., Frisen , C. Kamnuansilpa, P. and Mc William, J. How Thailand's family planning program reached replacement level fertility : Lessons learned. Population Technical Assistance Project, Dual & Association ,Inc. and International Science and Technology Institute , Inc ,1990.
- Bernstein, H. Concepts for the analysis of contemporary peasantries. In R.E Gali [ed]. The political economy of rural development. albany : State University of New York press, 1981.
- Bernstein, H. Development | variation on capitalism . In B.Crows and M. Thorpe [eds] Survival and change in the Third World. Cambridge : Polity Press, 1988. pp. 67-82.
- Bernstein, H. Agrarian structure and change : Latin America. In H. Bernstein , B Crow and H. Johnson [eds] Rural livelihoods : Crisis and responses. Oxford : Oxford University Press , 1992. pp. 27-50.
- Bhaskar, R. A realist theory of science. Leeds : Books, 1975.
- Bodestam, L. The political ideology of population control. In. L. Bodestam and S. Bergstrom [eds.] Poverty and population control, London : Academic Press, 1980. pp. 1-38.
- Boonlert Leopapai and Sauwaluck Piampiti. Application of method of measuring the impact of family planning programmes on fertility : the case of thailand in United Nations (ed.). In. Evaluation of the impact of family Planning programme on fertility : Sources of variace. New York : United Nations, 1982.
- Callinicos, A.T. Anthony Giddens : A contemporary critique. Theory and Society 14 [march 1985] : 133-166.
- Callinicos, A.T. Making history. 2nd ed Oxford : Polity press, 1995.

- Cardoso, F.H. and Faletto, E. Dependency and development in Latin America . Berkely : University of California Press, 1979.
- Cardoso, F.H. On the characterization of authoritarian regimes in Latin America. In D. Collier [ed.] The new authoritarianism in Latin America . New Jersey, Princeton University Press, 1979. pp 33-57.
- Chao, D.N.W. and Allen, K.B. A Cost Benefit analysis of Thailand' s family planning program. International Family Planning Perspective. 10 (September 1984) : 75-81
- Chairat Charoensin - o - Iarn. Understanding postwar reformism in Thailand : A reinterpretation of rural development. Bangkok : Duangkamol, 1988.
- Chalyan Rajchagool. The Rise and fall of the Thai absolute monarchy : Foundations of the modern Thai state from feudalism to peripheral capitalism. Bangkok : White Lotus, 1994.
- Chavivan Prachuabmob. The role of women in maintaining ethnic identity and boundaries : A case of Thai-Muslims [the Malay speaking Group] in southern Thailand. PhD. dissertation , University of Hawaii , 1980.
- Chicote, H.R. Theories of comparative politics : The search for a paradigm. Boulder, Colorado : Westview Press, 1981.
- Cliff, T. State capitalism in Russia. London : Bookmarks, 1988.
- Collier, D. The Bureaucratic- Authoritarian model : Systhesis and priorities for future research. In D. Collier [ed.] The new authoritarianism in Latin America. New Jersey : Princeton University Press, 1979. pp 363-397.
- Collier, D. Glossary. In D. Collier [ed.] The new authoritarianism in Latin America. New Jersey : Princeton Univesity Press. 1979. pp 399-403.
- Chucheep Pipusitee. An evaluation study of population policy in thailand in camparison with those of other siam countries. PhD. dissertation, University of Pittsburg, 1984.
- Demerath, J.N. Birth control and foreign policy. The alternatives to family planning. New Yonk : Harper & Row, 1976.
- Dubois, M. The governance of the Third World : A Foucauldian perspcetive on power relations in development. Alternatives 16 (1991).

- Deyo, F.C. Coalitions, institutions, and linkage sequencing – toward a strategic capacity model of East Asian development. In. F.C. Deyo (ed) The political economy of the new Asian industrialism. Ithaca and London : Cornell University Press, 1987. pp 227-247.
- Dye, T. Understanding public policy. 4th ed. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall Inc, 1981.
- Eagleton, T. Ideology : An introduction. London : Verso, 1991.
- Femia, J. Hegemony and consciousness in the thought of Antonio Gramsci. Review of Political Science. 23 [March 1975] : 29 - 48.
- Foucault, m. Governmentality. In. G. Burchell, C. Gordon and P. Miller [eds.] . The Foucault effect : Studies in governmentality. Chicago : The University of Chicago Press, 1991.
- Galtung, J. The true world. New York : The Free Press, 1980.
- Giddens, A. Central problems in social theory. London : Macmillan Education, 1979.
- Giddens, A. Profiles and critiques in social theory. London and Basingstoke : The Macmillan Press, 1982.
- Giddens, A. The constitution of society : Outline of The theory of structuration. Berkeley and Los Angeles : University of California Press, 1984.
- Giddens, A. Sociology. 2nd edition. Cambridge : Polity Press, 1993.
- Girling, J.L.S. Thailand : society and politics. Cornell : Cornell University Press, 1981.
- Gramsci, A. Selections from the Prison Notebooks of Antonio Gramsci. edited and translated by Hoare and G.N. Smith. New York : International Publishers, 1980.
- Greenhalgh, S. State-society link ; Political dimension of population policies and programs, with special reference to China. In J.F. Philips and J.A. Ross [eds.] Family planning program as a fertility determinant. Oxford : Oxford University Press, 1990.
- Greenhalgh, S. Toward a political economy of fertility : Anthropological contributions. Population and Development Reviews. 16 [March 1990] : 85-106.
- Greenhalgh, S. The social construction of population science : An intellectual, institutional, and political history of twentieth - century demography. Comparative Studies in Society and History. 38 [January 1996] : 26-66.

- Guest, P. and Chamratrithirong, A. The social context of fertility decline in Thailand. In C. Goldscheider [ed]. Fertility transition, family structure and population policy. Boulder : Westview, 1992. pp 67-99.
- Guest, P. Marriage ; The forgotten component of fertility change. In The 1996 Thai National Symposium on Population Studies. [1996] : 87-104.
- Hamilton, N. The limits of state autonomy : Post revolutionary Mexico. New Jersey : Princeton University Press, 1982.
- Hewison, K. Industry prior to industrialization : Thailand. In The conference on industrializing Elites in Southeast Asia. December 8-12. Sukhothai Thailand, 1986. pp 1-26.
- Heywood, A. Political ideas and concepts. London : Macmillan, 1994.
- Hirsch, P. Development dilemmas in rural Thailand. Singapore. Oxford University Press, 1990.
- Hirschman, C. and Guesl, P. The emerging demographic transition of Southeast Asia . Population and Development Reviews. 16 [March 1990] : 121-152.
- Hirschman, C, Jan, J. Aphichat Chamratrithirong and Guest, P. The path to below replacement-level fertility in Thailand. International Family Planning Perspectives. 29 (December 1994) : 82-87.
- Hogwood, W. B. and Gunn, A. L. Policy analysis for the real world. New York : Oxford University Press, 1984.
- Hunt, D. Economic theories of development : An analysis of competing paradigm. New York ; Harvester Wheateaf, 1989.
- Ingram, J.C. Economic change in Thailand 1850-1970. Kuala Lumpur : Oxford University Press, 1971.
- Isaac, J.C. Power and Marxist theory : A realist view. Ithaca and London : Cornell University Press, 1987.
- Jacobs, N. Modernization without development : Thailand As an Asia case study. New York : Praeger Publishers, 1971.
- Ji Unghakorn. Three stages in the development of the Thai capitalist state. n.d.,n.p. [Unpublished Manuscript].
- Kitching, G. Industrialization. In Tom Bottomore [ed.] A dictionary of Marxist thought. Oxford : Blackwell Reference, 1983. pp. 228-230.

Knodel, J. and Debavalya, N. Thailand's reproduction revolution. International Family Planning Perspective and Digest. 4 [Spring 1978].

Knodel, J. and Van de Walle E. Lessons from the past ; policy implication of historical fertility studies. Population and Development Review 5 [June 1979] : 217-244.

Knodel, J., Aphichat Chamratrithrong, Napaporn Chayovan and Nibhon Debavaya. Fertility in Thailand : Trend, differentials, and proximate determinants. Washington, D.C : National Academy of Sciences, 1982.

Khoo, S. E. Measuring the thai family Planning Program's impact on fertility : A comparision of computer model Studies in Family Planning 10 (April, 1979)

Krannich, R.L and Krannich, C.R. The politics of family planning policy : Thailand - A case of successful implementalon. Berkeley : Center for South and Southeast Asia Studies , University of California, 1980.

Larrain, J. Ideology. In. Tom Bottomore [ed.] A dictionary of Marxist thought. Oxford : Blackwell Reference, 1983 : 219-222.

Lauro, D. Joseph. The demography of a Thai villages : Methodological coonsideratians and substantivie conclusion from field study in a central plains community. PhD. dissertation, The Australian National University, 1980.

Lipsky , M . Toward a theory of street-level bureaucracy. In W.D. Howley. et. al. [eds.] Theoretical perspective on urban politics. New Jersey : Prentice, 1976.

London ,B. Metropolis and nation in Thailand. Boulder, Colorado. : Westview Press,1980.

Lyotard, J.F. , The Postmodern explained to children translated by J. Pefanis and M. Thomas. London : Turnaround, 1992.

Mazmanian, D.A. and Sabatier, P.A. Implementation and public policy. Illinois : Scott, Foresman and Company, 1983.

Meillassoux, C. Maidens, meal and money : Capiitatism and the domestic community. Cambridge : Combridge University Press, 1981.

- Meillassoux, C. The economic bases of demographic reproduction: From The domestic mode of production to wage-earning. The Journal of Peasant Studies 11 [October 1983] : 51-61.
- Migdal, J.S. Strong societies and weak states : State-society relations and state capacities in the Third World. Princeton, N J. : Princeton University press, 1988.
- Milliband, R. Maxism and palitics. London : Oxford University Press, 1977.
- Mouffe, Chantal. Hegemony and ideology in Gramsci In. C. Mouffe [ed] Gramsci and Marxist theory. London : Routledge & Kegan Paul, 1979.
- Mohun, Simon. Machinery and machinofactor in. T. Bottomore [ed.] A dictionary of Marxist thought. Oxford : Blackwell Reference , 1987.
- Mounier, A. Kanoksak Kaewthep and Varavidh Charemlert. Forms and phases of Thai industrialization in a historical perspective. Economies et Societes. 34 [1995].
- Mougue, C. The social and economic correlates of demographic changes in a northern Thai community. PhD. dissertation, University of London, 1981.
- National Family Planning Program. The development of I E C Activity in population and family planning of Thailand. Bangkok, Thailand, 1992.
- O'Connor, J. The fiscal crisis of the state. New York : St Martin's Press, 1973.
- O' Donnell, G.A. Modemization and bureaucratic - authoritarianism : Studies in South American politics. Berkeley : Institute of International Studies, University of California Berkeley, 1973.
- O' Donnell, G.A. Corporatism and the question of the state. In J.M. Malloy [ed.] Authoritarianism and corporatism in Latin America. London : University of Pittsburg Press, 1979.
- O' Donnell, G.A. Reflection on the pattern of change in the bureaucratic-authoritarian state. Latin American Research Review. 13 [1978] : 3-38.
- O' Donnell, G.A. Tension in the bureaucratic-authoritarian state and the question of democracy . In David collier [ed.]. The new authoritarianism in Latin Amrica. New Jersey : Princeton University, 1979.
- O' Donnell, G.A. Bureaucratic - authoritarianism : Argentina 1966-1973 in comparative perspective. Berkeley : University of California Press, 1988.

- Organski, A. F. K. and Organski, K. Populational and world power. New York : Knopf, 1961.
- Pasuk Phongpaichit. Economic and social transformation of Thailand, 1957-1976. Bangkok : Chulalonghorn University Social Research Institute, 1980.
- Patama Bhiromrut. Family planning program operation. Bangkok : Ministry of Public Health, N.D.
- Patcharee Thanamai. Patterns of industrial policy making in Thailand : Japanese multinationals and domestic actors in the automobile and electrical appliance industries. PhD. dissertation , University of Wisconsin, 1985.
- Patton, M. Q. How to use qualitative methods in evaluation. California : S A G E Publication, 1987.
- Peerasit Kamnuansilp and Aphichat Chamratrithirong. Contraception use and fertility in Thailand : Results from the 1984 cartraception prevalence survey. Bangkok : NIDA and IPSR, 1985.
- Petras , J. etal. Class, state and power in the Third world. London : Zed Press, 1981.
- Patras, J. Toward a theory of industrial development in The Third Wold. Journal of Contemporary Asia. 14 [1984] 182-203.
- Pollak, A.R. and watkins, C.S. Cultural and economic approaches to fertility : Proper marriage or Mesalliance ? Population and Development Review. 3 [September 1993] : 167-196.
- Population Council, New York . The polulation Council Thailand 1963-1971. N.d.
- Population Council, New York The Pohulation Council : A Chronicle of the first twenty - five years 1952-1977. New York : The Population Council Inc, 1978.
- Population Information Program, The John Hopkins University. Population Reports. 2 [May, 1983]
- Population Information Program, The John Hopkins University. Population Reportd. 30 [July-August 1985].
- Pressman, L. J. and Wildavsky, A. Implementation. 2nd. ed. Berkeley and Los Angeles : University of California Press, 1979.
- Prudhisan Jambala. Nation- building and democratization in Thailand : A political history. Bangkok : Chulalongkom University Social Research Institution, 1992.

- Riggs, F.W. A Model for the study of Thai society. Bangkok : Thammasat University, 1964.
- Riggs, F.W. Thailand : The modernization of a bureaucratic polity. Honolulu : East West Center Press, 1966.
- Rosenfield, A., Bennett, A., Vorakamin, S. and Lauro, D. Thailand' s family planning program : An Asian success story. International Family Planning Perspective. 8 (June 1982) : 43 : 51.
- Rosenfield, A. Thailand history of the national family planing programme, In. The 25th anniversary of the population policy and national family planning programme of Thailand, July 11-12. United Nation Building, Bangkok, 1996. pp 1-23.
- Subatier, A. P. Top-down and bottom-up approach to implementation research : A Critical analysis and suggested syntheris. Journal of Public Policy. 6 (1986).
- Sassoon, A.S. Hegemony. In. T. Bottomore et. al [eds.] A dictionary of Marxist thought. Oxford : Blackwell Reference, 1983. pp. 201-202.
- Seksan Prasertkul. The transformation of the Thai state and economic change 1855-1945. PhD. dissertation, Cornell University, 1988.
- Skocpol, T. State and social revolutions. Cambridge : Cambridge University Press, 1979.
- Sternstein, L. Changing pattern of population movement, 1960-1990. [ed.] In. R.J. Pryor Migration and development in South-East Asia. Oxsford University Press, 1976.
- Stillman, J. B. Birth Control Movement. in J. A. Ross (ed.) International Encyclopedia of Population Volume One. New York : The Fress Press, 1982.
- Suehiro , Akira. Capital accumulation in Thailand 1855-1985. Tokyo : The Center for East Asia Cultural Studies , 1989.
- Suehiro , Akira. Capitalist development in postwar Thailand : Commercial bankers, industrial elite and agribusiness groups. In. Ruth Mcvey [ed.] South-East Asia capitalist. New York : Cornell Southeast Asia Program, 1992. pp. 35-63.

- Sutton, F.X. Development ideology : Its emergence and decline. In Brynon R, R.G. Cushing and C. wood [eds.] The sociology of development volume 1. Brookfield : An Elgar Reference Collection, 1995.
- Szreter, S. The idea of demographic transition and the study of fertility change : A critical intellectual history. Population and Development Review. 19 [December 1993] : 659-701.
- Tienchai Wongchaisuwan. The political economy of Thailand : The Thai peripheral state 1958-1988. PhD. dissertation, State University of New York at Binghamton, 1993.
- The Population Crisis Committee. Population 10 [July 1985] : 10
- The Population Crisis Committee. Population 17 [July 1988] : 2
- United Nation Fund for Population Activities. UNFPA Programmes in Thailand. n.d.:1
- Urry, J. The anatomy of capitalist societies. London and Basingstoke : The Macmillan Press, 1981
- Van Meter, D.S. and Van Horn, C.E. The policy implementation process. Administration and Society. [February 1975] : 445-488.
- Weerasit Sittitai. Rural transformation in Northern Thailand. PhD. dissertation, University of Hawaii, 1988.
- Wield, D. Industry and industrialization. In B. Crow and M. Thorpe [eds.] Survival and Change in the Third World. Cambridge : Polity Press, 1988.
- Yanow, D. Tacking the implementation Problem : Epistemological issues in implementation research in D. J. Palumbo and D. J. Calista (eds.) Implementation and the policy process. New York : Greenwood Press, 1990.
- Zeigler, H. Interest groups. in M.Hawkesworth and M. Kogan (eds.) Encyclopedia of government and politics volume 1. London and New York : Routledge, 1992.





ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

แนวสัมภาษณ์ข้อมูลระดับมหภาค

แนวสัมภาษณ์ระบุเฉพาะประเด็นหลักๆ และเป็นภาพรวม ดังนั้นในการสัมภาษณ์บางกรณีจะต้องคำนึงถึงประเด็นย่อย และลักษณะเฉพาะกลุ่ม เฉพาะคนด้วย

1. การปฏิบัติประชากรหรือการปฏิบัติขนาดครอบครัวมีความหมายว่าอย่างไร
2. ปัจจัยเชิงบริบทมีผลต่อการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์หรือไม่ อย่างไร
 - ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
 - ปัจจัยทางการเมือง
 - ปัจจัยทางวัฒนธรรม
3. กลุ่มอะไรที่มีบทบาทต่อความสำเร็จของนโยบายวางแผนครอบครัว และกลุ่มเหล่านี้มีบทบาทอย่างไร เพราะอะไร
 - กลุ่มในภาครัฐ
 - กลุ่มในภาคเอกชนในประเทศ
 - กลุ่มในต่างประเทศ
 - กลุ่มทั้งสามภาคมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ทั้งในแง่ความร่วมมือ และความขัดแย้ง
 - กลุ่มที่มีบทบาทต่อด้านนโยบายวางแผนครอบครัว คือกลุ่มอะไรบ้าง ต่อต้านอย่างไร และจัดการกับการต่อต้านอย่างไร
4. แนวคิดถูกมากจะยากจนมีบทบาทต่อความสำเร็จของนโยบายวางแผนครอบครัวอย่างไร
 - ใครเป็นผู้คิดคำขวัญ เพราะอะไร
 - การก่อรูปเป็นความเชื่อของกลุ่มใดบ้าง เพราะอะไร และอย่างไร
 - มีการใช้วาทกรรมในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไร เช่น การใช้ข้อเขียน, การใช้คำพูด เป็นต้น

- แนวคิดถูกมากจะยากจนมีผลวัดอย่างไรในกระบวนการผลักดันนโยบายวางแผนครอบครัวให้ประสบความสำเร็จ
5. กลยุทธ์การผลักดันนโยบายวางแผนให้ประสบความสำเร็จในภาพรวมหรือ/และ ของกลุ่มที่ท่านสังกัดอยู่
- การตั้งเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย
 - การให้บริการวางแผนครอบครัวอะไร อย่างไร
 - การให้ข้อมูลข่าวสารการศึกษา และการสื่อสารเพื่อการคุมกำเนิดอะไร อย่างไร
 - การให้สิ่งจูงใจและการกดดันทางสังคมอะไร อย่างไร
 - การใช้การพัฒนาอนามัยแม่และเด็กมีผลอย่างไร
 - การใช้โครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมอะไร อย่างไร
 - การสนับสนุนการทำแท้ง
 - กลยุทธ์อื่น ๆ
6. ผลกระทบของนโยบายวางแผนครอบครัวมีหรือไม่ อะไรบ้าง และผลกระทบส่งผลเสียต่อกลุ่มใดในสังคม มีการเคลื่อนไหวต่อต้านหรือไม่
7. นโยบายวางแผนครอบครัวที่มีอยู่ในปัจจุบัน ควรคงไว้หรือปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะอะไร



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

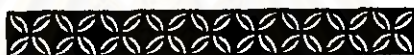
ภาคผนวก ข.

แนวสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

1. ชุมชนมีอายุนานเท่าไร ? ทำไมถึงมาตั้งที่นี่ ?
2. อาชีพหลักของคนในชุมชนคืออะไร ?
 - ถ้าเป็นการทำนาเป็นการทำนาชนิดใด ?
 - มีปัจจัยและเทคนิคการผลิตอย่างไร ?
 - วิธีการทำนาเหล่านี้เปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะเหตุใด ?
3. มีอาชีพเสริมหรือการปลูกพืชอื่น หรือหัตถกรรมในชุมชนหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร และมีบทบาทอย่างไร
4. ผลผลิตพอเลี้ยงตัวเองภายในชุมชนหรือไม่
 - ถ้าไม่พอชุมชนทำอย่างไร
 - แต่ถ้ามีส่วนเกินเกิดขึ้นมีการใช้ส่วนเกินไปอย่างไร
5. ลักษณะของระบบเครือญาติที่มีมาแต่เดิมเป็นอย่างไร (ตามสายโลหิต, ตามสายการแต่งงาน, ตามความคุ้นเคย หรือประกอบด้วยน้อยตระกูลมากตระกูล หรือต่างคนต่างมา)
6. ลักษณะทั่วไปของครอบครัว
 - เป็นรูปแบบครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย หรือแยกกันอยู่ในบริเวณเดียวกัน
 - การแต่งงานเฉพาะกับคนภายในชุมชน หรือภายนอกชุมชน
 - มีการแยกครอบครัว เมื่อไร
 - การสืบสกุลนับญาติฝ่ายชาย หรือฝ่ายหญิง
 - เมื่อแต่งงานแล้วอยู่กับใคร ฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง
 - มีระบบการแบ่งมรดกอย่างไร
 - บทบาทของชาย-หญิง เกี่ยวกับเรื่องในบ้าน, การผลิตและการตัดสินใจ การมีลูกเป็นอย่างไร
7. ระบบเครือญาติมีบทบาทต่อระบบการผลิต, โครงสร้างอำนาจในชุมชน และระบบการมีลูกของครอบครัวหรือไม่ อย่างไร ? (ระบุรูปแบบพฤติกรรมและวาทกรรม)

8. ระบบเครือญาติมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ? อย่างไร ?
9. ระบบความเชื่อเดิมของชุมชนเป็นอย่างไร (พุทธ, ผี ฯลฯ)
10. ระบบความเชื่อเดิมมีบทบาทต่อระบบการผลิต, โครงสร้างอำนาจในชุมชน และระบบการมีลูกของครอบครัวหรือไม่ อย่างไร (ระบุรูปแบบพฤติกรรม และวาทกรรม)
11. ระบบความเชื่อเดิมมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร ?
12. สิ่งต่อไปนี้เข้ามาในชุมชนเมื่อไร และมีผลกระทบต่อสถาบันเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเครือญาติ, ระบบความเชื่อ, ระบบการผลิต, โครงสร้างอำนาจในชุมชนอย่างไร
 - ถนน
 - โรงเรียน
 - อनाมัย
 - ไฟฟ้า
 - สหกรณ์การเกษตร
 - ธกส.
 - น้ำประปา
 - โครงการพัฒนา
13. การต้องพึ่งสินค้าอุปโภคบริโภคจากเมืองเกิดขึ้นอย่างไร เพราะเหตุใด
14. การแพร่หลายของเงินตราเกิดขึ้นเมื่อไร เพราะเหตุใด
15. การผลิตเพื่อขายเกิดขึ้นเมื่อไร เพราะเหตุใด
16. ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของลูกในการช่วยเหลืองานในครอบครัว และ ยามพ่อแม่แก่เฒ่า มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร
17. ความเชื่อเกี่ยวกับการมีลูก (มากหรือน้อย) มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยนแปลงอย่างไร เมื่อไร และเพราะอะไร
18. รูปแบบของขนาดครอบครัวโดยทั่วไปในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยนแปลงอย่างไร เมื่อไร และเพราะอะไร
19. การมีลูกในปัจจุบันเป็นภาระทางเศรษฐกิจหรือไม่ อย่างไร
20. ผู้สมรสแก้ปัญหาการมีลูกเป็นภาระทางเศรษฐกิจอย่างไร (เช่น การเพิ่มผลผลิต, การย้ายถิ่น, การชะลอการเกิด เป็นต้น)
21. ผู้สมรสดำเนินการชะลอการเกิดอย่างไร (การแต่งงานช้า, การอยู่เป็นโสด, การจำกัดขนาดครอบครัว)

22. การจำกัดขนาดครอบครัวในชุมชน ใช้วิธีคุมกำเนิดแบบดั้งเดิม, แบบสมัยใหม่ หรือการทำแท้ง และการคุมกำเนิดสมัยใหม่ใช้วิธีใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
23. การดำเนินงานวางแผนครอบครัวในชุมชน ถือว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ กลุ่มหรือหน่วยงานใดมีบทบาทต่อความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของงาน
24. การดำเนินงานวางแผนครอบครัวในชุมชนส่งผลกระทบต่อตามมาหรือไม่ มีผลกระทบอะไรบ้างทั้งผลข้างเคียงจากการใช้วิธีคุมกำเนิด และผลกระทบต่อทางสังคม
25. มีกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยหรือต่อต้านนโยบายวางแผนครอบครัวในชุมชนหรือไม่ ถ้ามีกลุ่มนี้เป็นใครและมีเหตุผลอะไร
26. นโยบายวางแผนครอบครัวที่มีอยู่ในปัจจุบัน ควรคงไว้ หรือปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะอะไร



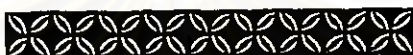
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

แนวการสัมภาษณ์ผู้ดำเนินนโยบายระดับชุมชน

1. เคยได้ยินคำว่า การปฏิบัติประชากร หรือการปฏิบัติขนาดครอบครัวหรือไม่ ถ้าเคย คำนี้มีความหมายว่าอย่างไร
2. การดำเนินงานวางแผนครอบครัวในชุมชนที่ท่านรับผิดชอบประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร
3. ปัจจัยเชิงบริบทมีผลต่อการลดลงภาวะเจริญพันธ์หรือไม่ อย่างไร
 - ปัจจัยทางเศรษฐกิจ
 - ปัจจัยทางการเมือง
 - ปัจจัยทางวัฒนธรรม
4. กลุ่มอะไรบ้างที่มีบทบาทต่อการดำเนินงานวางแผนครอบครัวในชุมชน
 - กลุ่มเหล่านี้มีบทบาทอย่างไร
 - มีกลุ่มต่อต้านการวางแผนครอบครัวหรือไม่ ต่อต้านอย่างไร และจัดการกับการต่อต้านอย่างไร
5. ท่านมีกลยุทธ์ในการดำเนินงานครอบครัวในชุมชนอย่างไร
 - การตั้งเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย
 - การให้บริการวางแผนครอบครัวอะไร อย่างไร
 - การให้ข้อมูลข่าวสาร การศึกษาและการสื่อสารเพื่อคุมกำเนิดอะไร อย่างไร
 - การให้สิ่งจูงใจ และการกีดกันทางสังคมอะไร อย่างไร
 - การพัฒนาอนามัยแม่และเด็กอย่างไร
 - การใช้โครงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมอะไร อย่างไร
 - การสนับสนุนการทำแท้ง
 - กลยุทธ์อื่น ๆ
6. ความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิง ในการดำเนินงานวางแผนครอบครัวเป็นอย่างไร
 - การตั้งกลุ่มเป้าหมาย
 - การให้บริการวิธีคุมกำเนิด

7. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานวางแผนครอบครัวในชุมชน
8. การดำเนินงานวางแผนครอบครัวส่งผลกระทบต่อชุมชนหรือไม่
 - ถ้ามี มีผลกระทบอะไรบ้างทั้งผลข้างเคียงจากการใช้วิธีคุมกำเนิด และผลกระทบทางสังคม
 - ผลกระทบส่งผลเสียต่อกลุ่มใดในชุมชน และมีการเคลื่อนไหวต่อต้านหรือไม่ อย่างไร
9. นโยบายวางแผนครอบครัวที่มีอยู่ในปัจจุบันควรคงไว้ หรือปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะอะไร



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

แนวสัมภาษณ์ครอบครัวในชนบทรุ่นที่มีลูกน้อย

คนรุ่นที่มีลูกน้อยหมายถึง หญิงที่เริ่มเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ตั้งแต่ช่วงที่มีการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์เป็นต้นมา โดยคนรุ่นนี้จะมีลูกตั้งแต่ 5 คนลงมาจนถึงประมาณ 2 คน ในต้นทศวรรษ 1990 ดังนั้นผู้เฒ่าในที่นี่เป็นหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ลงมา

1. ปัจจุบันอายุเต็ม.....ปี และแต่งงานเมื่ออายุ.....ปี
2. จำนวนบุตรที่มีอยู่จริงเท่าไร เป็นชายและหญิงเท่าไร
3. ท่านตั้งใจที่จะมีลูกกี่คน เป็นชายและหญิงเท่าไร
4. มีความแตกต่างระหว่างจำนวนบุตรที่มีอยู่จริง และจำนวนที่ปรารถนาหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. ทำไมครอบครัวสมัยก่อนจึงสามารถมีลูกได้มากในขณะที่ท่านต้องมีลูกน้อย
6. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงลูกมีอะไรบ้าง
7. เด็กๆ ในสมัยนี้มีบทบาทช่วยเหลืองานทางการผลิต และงานในครอบครัวอย่างไรบ้าง
8. ลูกๆ เมื่อโตขึ้นช่วยเหลือพ่อแม่ยามแก่เฒ่าอย่างไรบ้าง
9. ถ้าท่านและสามีไม่ต้องการมีลูกอีกต่อไป หรือเว้นระยะการมีบุตรจะทำอย่างไร
10. ท่านรู้เรื่องการคุมกำเนิดครั้งแรกเมื่อไร จากแหล่งใด
11. ระหว่างสามีและภรรยา ใครเป็นคนตัดสินใจเกี่ยวกับการคุมกำเนิด
12. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีบทบาทต่อการตัดสินใจของท่านหรือไม่ อย่างไร
13. ผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน มีบทบาทต่อการตัดสินใจของท่านหรือไม่ อย่างไร
14. ญาติ พี่น้องหรือเพื่อนบ้านมีบทบาทต่อการตัดสินใจของท่านหรือไม่ อย่างไร
15. ท่านใช้วิธีคุมกำเนิดวิธีใดบ้าง เพราะเหตุใด
16. วิธีคุมกำเนิดมีผลข้างเคียงต่อสุขภาพและผลกระทบต่อครอบครัวหรือไม่ อย่างไร



ภาคผนวก จ

แนวสัมภาษณ์ครอบครัวในชนบทรุ่นที่มีลูกมาก

คนรุ่นที่มีลูกมากหมายถึง หญิงที่อยู่ในวันสิ้นจุดเจริญพันธ์ก่อนการลดลงของภาวะเจริญพันธ์ ในชนบทและมีลูกตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ถ้าถือเอาปี พ.ศ.2513 เป็นจุดที่เริ่มมีการลดลงของภาวะเจริญพันธ์ (จอห์น โนเดล และคณะ 2530 : 214) ผู้เฒ่าผู้แก่มีอายุประมาณ 65 ปีขึ้นไป

1. ปัจจุบันอายุเต็ม.....ปี และแต่งงานเมื่ออายุ.....ปี
2. จำนวนบุตรที่มีอยู่จริงเท่าไร เป็นชายและหญิงเท่าไร
3. ท่านเคยตั้งใจหรือไม่ว่าจะมีลูกกี่คน เป็นชายและหญิงเท่าไร
4. มีความแตกต่างระหว่างจำนวนบุตรที่มีอยู่จริง และจำนวนบุตรที่ปรารถนาหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. คนในรุ่นสูงอายุเช่นท่าน จะมีลูกมากกว่าคนในรุ่นสมัยนี้ใช่หรือไม่
6. ทำไมครอบครัวสมัยก่อนจึงมีลูกมาก เมื่อโยงกับค่าใช้จ่ายทางเศรษฐกิจ ระบบเครือญาติ และระบบความเชื่อดั้งเดิม
7. การมีลูกมากในสมัยของท่านทำให้คุณภาพของชีวิตครอบครัวแย่ลงหรือไม่ เพราะเหตุใด
8. ถ้าท่านสามารถควบคุมจำนวนลูกได้ ท่านจะยังคงมีลูกมากอยู่อีกหรือไม่
9. ในกรณีที่ต้องการควบคุมจำนวนลูก ในสมัยก่อนจะใช้วิธีการอย่างไร และได้ผลมากน้อยแค่ไหน
10. เด็กๆ ในสมัยก่อนมีบทบาทช่วยเหลืองานทางการผลิต และงานในครอบครัวอย่างไรบ้าง
11. ลูกๆ ในสมัยก่อน เมื่อโตขึ้นได้ช่วยเหลือพ่อแม่ยามแก่เฒ่าอย่างไรบ้าง



ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการสัมภาษณ์ระดับชุมชน

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหมู่บ้านหัวไม้ซุง ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ก. ชงค์	การะพงษ์	สัมภาษณ์กลุ่ม
ข. แก้ว	ภูมิศรี	สัมภาษณ์กลุ่ม
ค. ชนวน	พันพิลึก	สัมภาษณ์กลุ่ม
ง. ภาณ	รักการดี	สัมภาษณ์กลุ่ม
จ. สมาน	พันจ้อย	สัมภาษณ์กลุ่ม
ฉ. สุดใจ	พิมพ์แก้ว	อดีตผู้ใหญ่บ้าน
ช. บุญชู	สุนทรภาค	เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย
ฅ. มณฑา	บุศดาเลิศ	ชาวบ้านรุ่นมีลูกมาก
ญ. มณี	ภูมิศรี	ชาวบ้านรุ่นมีลูกน้อย

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหมู่บ้านมาบปลาเค้า ตำบลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

ก. ไบ	เกตุนคร	สัมภาษณ์กลุ่ม
ข. มณี	คำทิพย์	สัมภาษณ์กลุ่ม
ค. เขื่อม	ช่อเกตุ	สัมภาษณ์กลุ่ม
ง. ยุพิน	จักรพรรพงษ์	สัมภาษณ์กลุ่ม
จ. ศรินทร	กรุงศรีเมือง	สัมภาษณ์กลุ่ม
ฉ. ปัญญา	คำปุย	ผู้ใหญ่บ้าน
ช. ศรีนวน	นกน้อย	เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย
ฅ. สมศรี	เกตุนคร	ชาวบ้านรุ่นมีลูกมาก
ญ. ไชดิรัตน์	คำปุย	ชาวบ้านรุ่นมีลูกน้อย

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหมู่บ้านปาง ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ก. แก้ว	คันตะโย	สัมภาษณ์กลุ่ม
ข. คำ	คันตะโย	สัมภาษณ์กลุ่ม
ค. คำแสน	ชนันชนะ	สัมภาษณ์กลุ่ม
ง. มนตรี	ชัยมงคล	กำนันตำบลอินทขิล
จ. จันจิรา	ไชยสุภา	เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย
ฉ. จันทรปอง	กันธนัน	ชาวบ้านรุ่นมีลูกมาก
ช. วิลาวัลย์	ชนันชนะ	ชาวบ้านรุ่นมีลูกน้อย

4. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหมู่บ้านแสนพัน ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ก. สมร	บุษภา	สัมภาษณ์กลุ่ม
ข. อีรวัดน์	สาธิตยากุล	สัมภาษณ์กลุ่ม
ค. เพ็ญศรี	วงศ์ชัยทอง	สัมภาษณ์กลุ่ม
ง. บรรเทา	เมษา	อดีตกำนันอุ่มจาน พ.ศ.2509-2535
จ. เนตรนภา	คำพรอมมา	เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย
ฉ. ปน	ยาพองสุน	ชาวบ้านรุ่นมีลูกมาก
ช. ทนุหวัน	เมษา	ชาวบ้านรุ่นมีลูกน้อย

5. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหมู่บ้านโคกสะอาด ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร

ก. ดาวิต	พุทธธิสอย	สัมภาษณ์กลุ่ม
ข. นพ	เอียงสุน	สัมภาษณ์กลุ่ม
ค. ยลมา	พุทธธิสอย	สัมภาษณ์กลุ่ม
ง. นิภา	ครุฑคำคำ	สัมภาษณ์กลุ่ม
จ. สุนิสา	พุทธธิสอย	สัมภาษณ์กลุ่ม
ฉ. ประยงค์	ครุฑคำคำ	ผู้ใหญ่บ้าน
ช. อติพร	ศรีอัจฉริยะกุล	เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย
ฅ. ละคร	เอียงสุน	ชาวบ้านรุ่นมีลูกมาก
ญ. ชื่นชม	โกษาแสง	ชาวบ้านรุ่นมีลูกน้อย

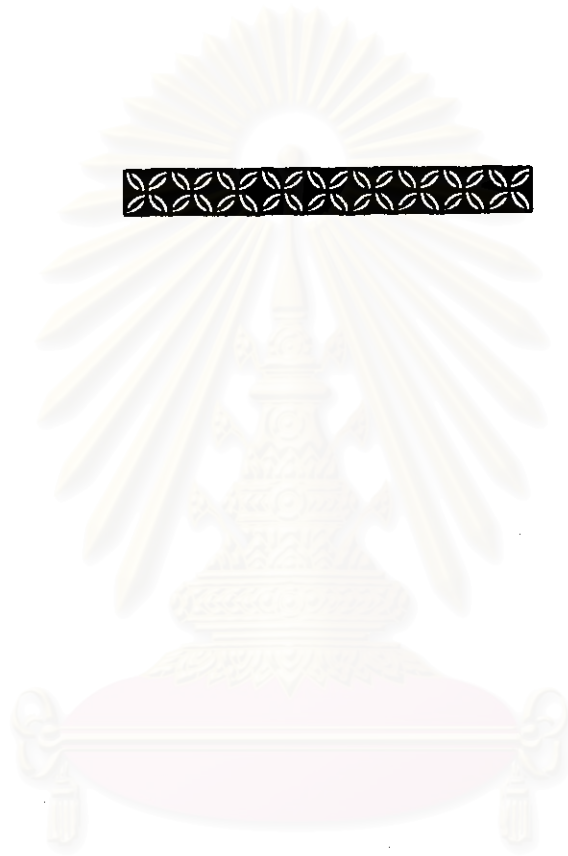
6. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของหมู่บ้านบุยุต ตำบลบุยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ก. อับดุลเลาะ	กูปาเนาะ	สัมภาษณ์กลุ่ม
ข. ตีมอ	โต๊ะกูบาธา	สัมภาษณ์กลุ่ม
ค. เจาะอุเซง	เจาะมามะ	สัมภาษณ์กลุ่ม
ง. แวอาแฮร์	แวลามะ	สัมภาษณ์กลุ่ม
จ. แวลอแมะ	กูปาเนาะ	สัมภาษณ์กลุ่ม
ฉ. ต่วนดิน	เต่นอุดม	ผู้ใหญ่บ้าน
ช. ปรีศนา	จันทนา	เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย
ฅ. แมะซง	แจะมามะ	ชาวบ้านรุ่นมีลูกมาก
ญ. มนฤดี	ลีเตะ	ชาวบ้านรุ่นมีลูกน้อย

7. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของชุมชนริมทางรถไฟคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ก. ประมูล	มูลกิจ	สัมภาษณ์กลุ่ม
ข. ทองอยู่	มานะพงษ์	สัมภาษณ์กลุ่ม

ค. ทวอง	พันธสวัสดิ์	สัมภาษณ์กลุ่ม
ง. สมทรง	บุญรักษ์	สัมภาษณ์กลุ่ม
จ. มัจฉา	จำแนกทาง	สัมภาษณ์กลุ่ม
ฉ. ร้อย	สีทาพงษ์	อดีตประธานกรรมการชุมชน
ช. อังคณา	อธิปฎจพงษ์	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์บริการสาธารณสุข 4 คลองเตย



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายพระนามและรายนามคณะกรรมการอำนวยการของ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ชุดแรก) ระหว่างวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2513-ตุลาคม 2515

			สถานภาพ
	พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุสมาภินันท์	นายกกิตติมศักดิ์	กลุ่มเจ้า
1. พลเอกเนตร	เชมะโยธิน	นายกสมาคมฯ	ข้าราชการ
2. ศาสตราจารย์ น.พ.ม.ส.เกษตร	สนิทวงศ์	อุปนายก	นักวิชาการ
3. นายแพทย์จิตต์	เทมะจุกา	อุปนายก	ข้าราชการ
4. ศาสตราจารย์ คุณหญิงสุภาพ	วิเศษสุรการ	เลขาธิการ	นักวิชาการ
5. แพทย์หญิงดวงภากร	ธรรมพาดิษ	เทร็ดหญิง	นักวิชาการ
6. นายแพทย์วิโรจน์	อัสวเสนา	นายทะเบียน	ข้าราชการ
7. นายแพทย์จรัสพัฒน์	อิสรางกูร ณ อยุธยา	ปฏิคม	นักวิชาการ
8. ดร.โกวิท	วรพิพัฒน์	กรรมการ	ข้าราชการ
9. ม.ร.ว.ศีกฤทธิ	ปราโมทย์	กรรมการ	กลุ่มเจ้า
10. นายแพทย์เอก	ธนะสิริ	กรรมการ	ข้าราชการ
11. นายเชาว์	ขวัญยืน	กรรมการ	นักธุรกิจ
12. นายเชลง	กัทสิระพันธ์	กรรมการ	นักธุรกิจ
13. นายชู	ณ ลำปาง	กรรมการ	ข้าราชการ
14. นายบุญชู	โรจนเสถียร	กรรมการ	นักธุรกิจ
15. นายแพทย์มนัสวี	อุณหนันท์	กรรมการ	ข้าราชการ
16. ดร.ประดิษฐ์	เชี่ยวชาญ	กรรมการ	ข้าราชการ
17. นายแพทย์วิฑูร	แสงสิงแก้ว	กรรมการ	ข้าราชการ
18. นายแพทย์วิฑูร	โอสถานนท์	กรรมการ	นักวิชาการ
19. ดร.วิศิษฐ์	ประจวบเหมาะ	กรรมการ	นักวิชาการ
20. รพณา สุกิจ	นิมมานเทมินทร์	กรรมการ	นักธุรกิจ
21. นายแพทย์สุพร	เกิดสว่าง	กรรมการ	นักวิชาการ
22. นายแพทย์อารี	สมบูรณ์สุข	กรรมการ	นักวิชาการ
23. ดร.พร้อม	พานิชภักดิ์	กรรมการ	ข้าราชการ

ผู้อำนวยการสำนักงานฯ ศาสตราจารย์ คุณหญิงสุภาพ วิเศษสุรการ
(มีตำแหน่งเป็นเลขาธิการ และได้ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการสำนักงานในขณะเดียวกันด้วย)

คณะกรรมการอำนวยการ (ชุดที่ 2) ประจำปี พ.ศ. 2516-2517

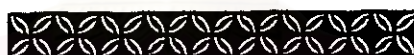
สถานภาพ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุฑามาภินันท์		นายกกิตติมศักดิ์	กลุ่มเจ้า
1. พลเอกเนตร	เขมะโยธิน	นายกสมาคมฯ	ข้าราชการ
2. นายบุญชู	โรจนเสถียร	อุปนายก	นักธุรกิจ
3. นายแพทย์เอก	ธนะสิริ	อุปนายก	ข้าราชการ
4. นายมีชัย	วีระไวทยะ	เลขาธิการ	เอกชน
5. พ.ศ.ท.ประจักษ์รา	บุณนาค	เทรฎุฎิก	ข้าราชการ
(ญาติทางภรรยา นายมีชัย)			
6. ดร.วิศิษฐ์	ประจวบเหมาะ	นายทะเบียน	นักวิชาการ
7. นายแพทย์วิฑูร	แสงสิงแก้ว	ปฎิคม	ข้าราชการ
8. ดร.โกวิท	วรพิพัฒน์	กรรมการ	ข้าราชการ
9. ศาสตราจารย์ น.พ.จรัสพัฒน์	อิสรางกูร ณ อยุธยา	กรรมการ	นักวิชาการ
10. นายเชลง	กัทธีระพันธ์	กรรมการ	นักธุรกิจ
11. นายเชาวน์วิศ	สุดสาภา	กรรมการ	ข้าราชการ
12. นายแพทย์เทพนม	เมืองแมน	กรรมการ	นักวิชาการ
(ญาติ นายมีชัย)			
13. ดร.นาท	คัตถวิรุฬ	กรรมการ	นักธุรกิจ
14. นายประสิทธิ์	ณรงค์เดช	กรรมการ	นักธุรกิจ
15. ดร.มจร	วิเศษกุล	กรรมการ	ข้าราชการ
16. นายแพทย์มนัสวี	อุณหนันทน์	กรรมการ	ข้าราชการ
(สับสนุน นายมีชัย)			
17. นายรักษศักดิ์	วัฒนพานิช	กรรมการ	ข้าราชการ
18. นายลาภ	ณ นคร	กรรมการ	นักธุรกิจ
19. นายแพทย์วินิจ	ยัสวเสนา	กรรมการ	ข้าราชการ
20. นายเสน่ห์	จามริก	กรรมการ	นักวิชาการ
21. พลโทสายหยุด	เกิดผล	กรรมการ	ข้าราชการ
(ข้าราชการทหาร โดยการเสนอของ นายมีชัย)			
22. รองศาสตราจารย์ น.พ.สุพร	เกิดสว่าง	กรรมการ	นักวิชาการ
23. นางสุวัฒนา	เพชรทองคำ	กรรมการ	นักวิชาการกฏหมาย
24. รองศาสตราจารย์ น.พ.อารี	สมบูรณ์สุข	กรรมการ	นักวิชาการ
25. คุณหญิงอุบล	หุวันนันทน์	กรรมการ	ข้าราชการ

คณะกรรมการ สวท. (ชุดที่ 9) ประจำปี พ.ศ. 2532-2535

สถานภาพ

1. นายแพทย์อารี	สมบูรณ์สุข	นายกสมาคมฯ	นักวิชาการ
2. นายพิชัย	วาสนาส่ง	อุปนายก	นักธุรกิจ
3. นายแพทย์วิฑูร	แสงสิงแก้ว	อุปนายก	ข้าราชการ
4. นายพิเชต	สุนทรพิพิธ	เลขาธิการ	ข้าราชการ
5. นายแพทย์อุทต	โพธารามิก	เหรัญญิก	ข้าราชการ
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์	ประสาทกุล	นายทะเบียน	นักวิชาการ
7. คุณหญิงอัมพร	มีสุข	กรรมการ	ข้าราชการ
8. พ.ศ.อ.ม.ร.ว.สุวรรณ	วรวรรณ	กรรมการ	ข้าราชการ
9. ดร.นิพนธ์	เทพวัลย์	กรรมการ	นักวิชาการ
10. นายสุวนัย	ทองนพ	กรรมการ	ข้าราชการ
11. นายทวี	ศรีคร้ามครัน	กรรมการ	ข้าราชการ
12. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ	เลี้ยวประไพ	กรรมการ	นักวิชาการ
13. รองศาสตราจารย์ พ.ญ.เขาวรัตน์	ปรปักษ์ขาม	กรรมการ	นักวิชาการ
14. นางศศิธร	หิรัญบุรณะ	กรรมการ	นักธุรกิจ



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ญ

รายนามคณะกรรมการบริหารของสมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย

1. คณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ.2518-2520

1. แพทย์หญิงวิไล	เบญจกาญจน์	นายกสมาคม
2. นายแพทย์ชัชวาล	โอสถานนท์	อุปนายก
3. นายแพทย์จรัสพัฒน์	อิสรางกูร ณ อยุธยา	กรรมการ
4. นายแพทย์สมศักดิ์	วรคามิน	กรรมการ
5. นายแพทย์ศิริพันธ์	จาตุรงค์กุล	กรรมการ
6. นายแพทย์กิจชัย	ธีงเสรี	กรรมการ
7. นายแพทย์จำลอง	แจ่มไพบูลย์	กรรมการ
8. นายแพทย์ไพฑูรย์	คชเสมี	กรรมการ
9. นายแพทย์กำแหง	จาตุรจินดา	กรรมการ
10. นายแพทย์วีฑูร	โอสถานนท์	เลขาธิการ

2. คณะกรรมการบริหารประจำปี 2532-2534

1. นายแพทย์สุพร	เกิดสว่าง	นายกสมาคม
2. นายแพทย์นิพนธ์	สุวัฒนา	อุปนายกคนที่ 1
3. นายแพทย์ไพฑูรย์	คชเสมี	อุปนายกคนที่ 2
4. นายแพทย์สุทธ	โพธารามิก	เลขาธิการ
5. ดร.บุญเลิศ	เลี้ยวประไพ	เทร็ดยูนิค
6. นายแพทย์มรกต	กรเกษม	นายทะเบียน
7. นายแพทย์วีฑูร	แสงสิงแก้ว	กรรมการ
8. แพทย์หญิงเยาวรัตน์	ปรปักษ์ขาม	กรรมการ
9. แพทย์หญิงกอบจิตต์	สิมปพยอม	กรรมการ
10. นายแพทย์วัลลภ	ไทยเหนือ	กรรมการ



ภาคผนวก ก

รายนามคณะกรรมการบริหารสมาคมสนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัว ในด้านประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย

1. คณะกรรมการบริหารประจำปี 2520-2524

1. นายแพทย์สมบูรณ์	วัยโรทัย	นายกสมาคม
2. นายแพทย์เทพนม	เมืองแมน	นายกสมาคม
3. นายแพทย์ฉมารพ	ปรปักษ์ขาม	เลขาธิการกิตติมศักดิ์
4. นายแพทย์มรกต	กรเกษม	เทร็ดยูนิค
5. นายแพทย์ธัชชัย	แสงสิงแก้ว	ประชาสัมพันธ์
6. นายแพทย์รังสรรค์	มหาสันทนะ	กรรมการ
7. แพทย์หญิงสุวรรณี	สัตยาพันธ์	กรรมการ
8. นายแพทย์อารี	สมบูรณ์สุข	กรรมการ
9. นายแพทย์นิพนธ์	สุวัฒนา	กรรมการ
10. นายแพทย์มนัสวี	อุณหนันท์	กรรมการ
11. นายแพทย์สมศักดิ์	วรคามิน	กรรมการ
12. นายมีชัย	วีระไวทยะ	กรรมการ

2. คณะกรรมการบริหารประจำปี 2532-2536

1. นายแพทย์นิพนธ์	สุวัฒนา	นายกสมาคม
2. นายแพทย์สุพร	เกิดสว่าง	อุปนายกคนที่ 1
3. นายแพทย์เทพนม	เมืองแมน	อุปนายกคนที่ 2
4. นายแพทย์จำรูญ	มีชนอม	เลขาธิการ
5. นายแพทย์ยุทธ	โพธารามิก	เทร็ดยูนิค
6. นายแพทย์อารี	สมบูรณ์สุข	ประชาสัมพันธ์
7. นายแพทย์ประมุข	จันทวิมล	ปฏิคม
8. นายแพทย์รังสรรค์	มหาสันทนะ	บรรณารักษ์-นายทะเบียน
9. ดร.ธัชชัย	แสงสิงแก้ว	กรรมการ
10. นายแพทย์วิฑูร	แสงสิงแก้ว	กรรมการ
11. นางจารุณี	สุคะบุตร	กรรมการ
12. พลเรือตรีสงบ	ชลออยู่	กรรมการ
13. ดร.บุญเลิศ	เลี้ยวประไพ	กรรมการ
14. นายแพทย์ฉันทกรณ	ชุติดารง	กรรมการ

ภาคผนวก จ

รายนามคณะกรรมการ สมาคมส่งเสริมโครงการวิจัยทางเจริญพันธ์แห่งประเทศไทย

1. คณะกรรมการประจำปี พ.ศ. 2523-2525

1. นายแพทย์ชนะ	คำบุญรัตน์	นายกสมาคม
2. นายแพทย์เทพนม	เมืองแมน	อุปนายก
3. นายแพทย์สมศักดิ์	วรคามิน	เทร็ดดูจิก
4. นายแพทย์มรกต	กรเกษม	นายทะเบียน
5. นายแพทย์นิกร	คูสิตสิน	สาราณียกร
6. แพทย์หญิงสุวรรณี	สัตยาพันธ์	ประชาสัมพันธ์
7. นายแพทย์ประยูร	กลิ่นชม	ผู้ประสานงาน
8. นายแพทย์สุพร	เกิดสว่าง	เลขาธิการ
9. นายแพทย์ไพโรจน์	นงสานนท์	กรรมการที่ปรึกษา
10. ดร.บุญเลิศ	เลี้ยวประไพ	กรรมการที่ปรึกษา

2. คณะกรรมการประจำปี พ.ศ. 2531-2534

1. นายแพทย์เทพนม	เมืองแมน	นายกสมาคม
2. ดร.สุวรรณี	พันธวิศาสาส	อุปนายก
3. นายแพทย์สุพร	เกิดสว่าง	เลขาธิการ
4. นายแพทย์สมศักดิ์	วรคามิน	เทร็ดดูจิก
5. นายแพทย์มรกต	กรเกษม	นายทะเบียน
6. นายแพทย์ประยูร	กลิ่นชม	ปฏิคม
7. แพทย์หญิงนันทา	อ่วมกุล	สาราณียกร
8. นายแพทย์วีระ	นิยมวัช	กรรมการ
9. นายแพทย์นิกร	คูสิตสิน	กรรมการ

ภาคผนวก ท.

1.คณะกรรมการสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน พ.ศ.2520-2523

				สถานภาพ
1.นายแพทย์สมบูรณ์	วิชัยโรทัย	อธิบดีกรมอนามัย	นายก	ข้าราชการ
2.นายแพทย์มนัสวี	อุณห์นันท์	อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ	อุปนายก	ข้าราชการ
3.ดร.เสนาะ	อุณาภูล	ผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย	อุปนายก	ข้าราชการ
4.ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์เทพพนม	เมืองแมน	คณะบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์	อุปนายก	ข้าราชการ
5.นายมีชัย	วีระไวทยะ	ผู้อำนวยการสำนักงานบริการ วางแผนครอบครัวชุมชน	เลขาธิการ	เจ้าหน้าที่
6.นายแพทย์พงษ์ศักดิ์	วิฑูชากร	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกรุงเทพ	ปฏิคม	นักธุรกิจ
7.นายแพทย์อินดี	ศุภเสนา	ผู้อำนวยการสำนักอนามัย เขต3	นายทะเบียน	ข้าราชการ
8.นายสุธา	ชัชวาลวงศ์	กรรมการผู้จัดการ บ.พัฒนาประชากร	เหรียญก	นักธุรกิจ
9.ศาสตราจารย์นายแพทย์จำลอง	ทะรินสุด	คณะบดีคณะเวชศาสตร์เขตร้อน	กรรมการ	ข้าราชการ
10.นายแพทย์นิพนธ์	สุวัฒนา	อธิบดีกรมการแพทย์	กรรมการ	ข้าราชการ
11.นายกำวาล	เทพทัศนิน ณ	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ	ข้าราชการ
12.นายเกษม	สนิทวงศ์	เลขาธิการสำนักงาน คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	กรรมการ	ข้าราชการ
13.นายวีระ	โอสถานนท์	รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ	ข้าราชการ
14.นายแพทย์ชนะ	คำบุญรัตน์	รองอธิบดีกรมอนามัย	กรรมการ	ข้าราชการ
15.นายแพทย์ไพโรจน์	นิงสานนท์	รองอธิบดีกรมอนามัย	กรรมการ	ข้าราชการ
16.ม.ร.ว.ทองน้อย	ทองใหญ่	วิทยากรพิเศษ สำนักราชเลขาธิการ	กรรมการ	กลุ่มเจ้า
17.นายนิคม	จันทร์วิฑูรย์	ที่ปรึกษาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ	กรรมการ	นักวิชาการ
18.นายสงคราม	กระจ่างเนตร	ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองวิชาการสำนักงบประมาณ	กรรมการ	ข้าราชการ
19.นายแพทย์วิฑูร	แสงสิงแก้ว	ผู้อำนวยการฝ่ายกิจกรรมพิเศษ กรมการแพทย์	กรรมการ	ข้าราชการ

2. คณะกรรมการสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน พ.ศ.2534-2536

1. นายมีชัย	วีระไวทยะ	นายกสมาคม	เจ้าหน้าที่สมาคม
2. นายสิวงค์	จิ่งคศิริ	อุปนายก	อดีตข้าราชการ
3. นายเกษม	สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	อุปนายก	นักธุรกิจ
4. นายแพทย์วิฑูร	แสงสิงแก้ว	อุปนายก	ข้าราชการ
5. นายธวัชชัย	ไตรทองอยู่	เลขาธิการ	เจ้าหน้าที่สมาคม
6. นายแพทย์อินดี	ศุภเสน	เทรียนุฎิก	ข้าราชการ
7. นายสงคราม	กระจำนเตร	นายทะเบียน	ข้าราชการ
8. นายกีรินทร์	ชัยชาลวงค์	ปฏิคม	นักธุรกิจ
9. นายแพทย์พมณัสวี	อุณทนนท์	กรรมการ	อดีตข้าราชการ
10. ศาสตราจารย์นายแพทย์เทพนม เมืองแมน		กรรมการ	นักวิชาการ
11. พลตำรวจเอกกสิษฐ	เดชกฤษ	กรรมการ	ข้าราชการ
12. นายวิรัตน์	วัฒนศิริธรรม	กรรมการ	ข้าราชการ
13. นายประสิทธิ์	ตันสุวรรณ	กรรมการ	นักธุรกิจ
14. นายปิณฑษ์	พิงบุญ ณ อยุธยา	กรรมการ	ข้าราชการ
15. นายแพทย์พงษ์ศักดิ์ วิทยากร		กรรมการ	นักธุรกิจ
16. นายรอฟ ลี เบอร์ฮาร์ด วอนบูเรน		กรรมการ	นักธุรกิจ
17. นายธารินทร์	นิมมานเหมินทร์	กรรมการ	นักธุรกิจ
18. นายชัยวัฒน์	หุดะเจริญ	กรรมการ	ข้าราชการ
19. นายไสว	พราหมณ์	กรรมการ	ข้าราชการ
20. ม.ร.ว.ดิศนัดดา	ดิศกุล	กรรมการ	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค *

รายชื่อคณะกรรมการนโยบายและแผนประชากร

1.น.พ.เสมอ	พริ้งพวงแก้ว	กรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ประธาน
2.นายวิระ	โอสถานนท์	รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	รองประธาน
3.ดร.บุญเลิศ	เลี้ยวประไพ	กองประชากร สำนักงานเอสแคป	รองประธาน
4.นางอนุรี	หวังทลี	บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ทูลทิพัฒน์ จำกัด	อนุกรรมการ
5.นายสุนทร	ศรีสัตนา	สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย	"
6.นายเจนวิทย์	สิทธิดำรง	กองการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	"
7.น.ส.วิจิตรา	พรหมพันธุ์	กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย	"
8.น.พ.อุทธนา	สุขสมิติ	กองแผนงานสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข	"
9.น.พ.สมศักดิ์	วรคามิน	กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	"
10.นายประวิทย์	คล่องวิมานกิจ	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	"
11.นายวิศิษฐ์	บุญเขตสานนท์	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช. ***	"
12.ดร.พิมพ์	จิตต์หมั่น	กองวิชาการ สำนักงานประมาณ	"
13.น.ส.ศรีสว่าง	พั้ววงศ์แพทย์	กองวิชาการ กรมวิเทศสหการ	"
14.นายอนันต์	ดาโลดม	กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	"
15.ดร.โกวิท	วรพัฒน์	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	"
16.ดร.นิพนธ์	เทพวัลย์	สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	"
17.นายพิชัย	รัตนพล	สภาความมั่นคงแห่งชาติ	"
18.มรว.สุทธีสวาท	กฤดากร	กองเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ	"
19.ดร.จีระ	หงส์ลดารมภ์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	"
20.น.พ.อารี	สมบูรณ์สุข	เลขาธิการสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	"
21.นายมีชัย	วิระไวทยะ	สำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน	"
22.น.ส.อรทิพย์	ตันสกุล	กองโครงการสังคม สศช. **	"
23.น.ส.เขาวลัักษณ์	ราชแพทยาคม	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช. **	อนุกรรมการ และเลขานุการ
24.น.ส.ชูเพ็ญศรี	วงศ์พุทธา	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช. **	อนุกรรมการ และเลขานุการ

* จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนประชากร 2525-2529 มพท., 2524

** สศช. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายชื่อคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านวางแผนประชากร

1.ดร.บุญเลิศ	เลี้ยวประไพ	กองประชากร สำนักงานแอสแคป	ประธาน
2.นางอนูรี	หวังทลี	บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ขุนพิพัฒน์ จำกัด	อนุกรรมการ
3.ดร.โกวิท	วรพิพัฒน์	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	-
4.ดร.ชัยวัฒน์	ปัญญาพงษ์	สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	-
5.นพ.ธวัช	สุคนธ์ปฏิภาค	กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	-
6.ดร.ยุวัฒน์	วุฒิเมธี	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	-
7.นายวิฑูร	ทองรมย์	กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์	-
8.นางวราภรณ์	เทวะผลิน	กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	-
9.นายพิชัยศักดิ์	ทรยางกูร	คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-
10.นายไพโรจน์	ภูศิริ	กองสำรวจเศรษฐกิจ สำนักงานสถิติแห่งชาติ	-
11.นายไพสิษฐ์	พิพัฒน์กุล	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	-
12.ดร.นิพนธ์	เทพวัลย์	สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-
13.นายธัชชัย	แสงสิงแก้ว	สมาคมสนับสนุนการวางแผนครอบครัวด้าน ประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย	-
14.ดร.เพ็ญพร	ธีระสวัสดิ์	สถาบันประชากรศาสตร์	-
15.ดร.สุชาติ	ประสิทธิ์รัฐสินธุ์	คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	-
16.น.ส.ชูเพ็ญศรี	วงศ์พุทธา	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช.	อนุกรรมการ และเลขานุการ
17.นายเชษฐ	บุญประเทือง	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช.	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
18.น.ส.วรรณดา	ไฉนิตชัยวัฒน์	-	-
19.น.ส.ภาวณี	วัฒนา	-	-
20.นางจันทร์เพ็ญ	สิริพิพัฒน์	-	-
21.นายจिरพันธ์	กัลลประวิทย์	-	-

รายชื่อคณะกรรมการประมาณจำนวนประชากร

1.นางอนุรี ทวีงสิทธิ์	บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ซูลทิตพัฒน จำกัด	ประธาน
2.ดร.บุญเลิศ เลี้ยวประไพ	กองประชากร สำนักงานเอสแคป	คณะกรรมการ
3.ดร.นิพนธ์ เทพวัลย์	สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-
4.ดร.ปราโมทย์ ประสาทกุล	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล	-
5.ผศ.เสาวลักษณ์ เปี่ยมปิติ	สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	-
6.น.ส.ทองเปลว นาควรรณกิจ	กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข	-
7.ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์	คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	-
8.น.ส.จินตนา เพชรานนท์	กองสำรวจประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ	-
9.ดร.เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์	สถาบันประชากรศาสตร์	-
10.นายเชษฐ บุญประเทือง	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช.	-
11.น.ส.วรรณดา ไชยิตชัยวัฒน์		-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อคณะกรรมการด้านประชากรศึกษา

1.ดร.โกวิท	วรพิพัฒน์	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	ประธาน
2.นางวัลลีย์	ปราสาททองโอสถ	ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
3.นางภัทราดา	ยมนา	กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ	-
4.นางชูศรี	นคะจัด	กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-
5.ดร.ฉลอง	บุญญานันต์	คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	-
6.นางภัทธีรา	วัฒนารางกูร	กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ	-
7.นางอารีรัตน์	วัฒนสิน	ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	-
8.นางสุโขเพ็ญ	เทพหัสดินทร์	ณ อยุธยา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	-
9.ดร.ทองอยู่	แก้วไทรยะ	กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ	-
10.นางอัจฉณา	นวจินดา	คณะคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	-
11.นางสงศรี	วรรณเสน	ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	-
12.น.ส.ชูเพ็ญศรี	วงศ์พุทธา	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช.	-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการสื่อสารเพื่อกิจกรรมประชากร

- | | | | |
|----------------|-------------|--|------------|
| 1.ดร.ชัยวัฒน์ | ปิฎกพงษ์ | สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย | ประธาน |
| 2.ดร.โกวิท | วรพิพัฒน์ | กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ | ที่ปรึกษา |
| 3.นายธัชชัย | แสงสิงแก้ว | สมาคมสนับสนุนการวางแผนครอบครัวด้าน
ประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย | คณะกรรมการ |
| 4.ดร.ฉลอง | บุญญานันต์ | คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล | |
| 5.นายเนาวรัตน์ | พลายน้อย | . | |
| 6.นายสุรีย์ | กาญจนวงศ์ | . | |
| 7.น.ส.ศุภวัลย์ | เจริญการ | . | |
| 8.นายเชษฐ | บุญประเทือง | กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช. | |

คณะกรรมการมาตรฐาน กฎหมาย และโครงการสิ่งจูงใจ

- | | | |
|------------------|------------|--|
| 1.ดรไพศิษฐ์ | พิพัฒน์กุล | คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ |
| 2.นายพิชัยศักดิ์ | ทรวงกร | คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อคณะกรรมการกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

1.ดร.อุวัฒน์ วุฒิเมธี	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	ประธาน
2.นายวิฑูร ทองรมย์	กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย	ที่ปรึกษา
3.นายปริญญาวิสุทธิประภานนท์	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	คณะกรรมการ
4.นพ.ปรีชา ตีสวัสดิ์	คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน กระทรวงสาธารณสุข	"
น.ส.สุกัญญา จงเอกวุฒิ	กระทรวงสาธารณสุข	
5.นายนิรันดร์ชัย เพชรสิงห์	สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย	"
น.ส.พรณี เปรมัชเชียร	กระทรวงมหาดไทย	
6.น.ส.อาภรณ์ จันทรเจริญสุข	กองนโยบายและแผน 1 ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร	"
7.นายเจริญ สุขมันตพงศ์	กรมส่งเสริมการเกษตร	"
8.น.ส.วริมา โพธิสมบัติ	สภาพร้อมันคงแห่งชาติ	"
9.นายไพโรจน์ ภูศิริ	กองสำรวจเศรษฐกิจ กรมประชาสัมพันธ์	"
10.นายแพทย์ พรหมทีดาทร	กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสัมพันธ์	"
11.นายดำรงห์ จนาพิระกนิษฐ์	กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ	"
12.น.ส.เอมอร โชตินุกูล	สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	"
13.น.ส.อรุณดีมาภรณ์	กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย	"
14.น.ส.ชูเพ็ญศรี วงศ์พุทธา	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช.	ผู้ประสานงาน

รายชื่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

1.ดร.บุญเลิศ	เสี่ยวประไพ	กองประชากร สำนักงานแอสแคป	ประธาน
2.ดร.นิพนธ์	เทพวัลย์	สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	รองประธาน
3.นายเฉลิม	แก้วสังวาล	สำนักผังเมือง	อนุกรรมการ
4.นายไชยยศ	ไชยมันคง	สำนักงานส่งเสริมพาณิชย์นาวี	"
5.น.ส.สุวัลย์	เปี่ยมปิติ	คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	"
6.นายสุทธิพร	จิระพันธ์	สำนักงานปฏิรูปที่ดิน	"
7.นายสมวงศ์	วงศ์อ่อนแสง	กองโครงการนิคม กรมประชาสัมพันธ์	"
8.นายอภิชาติ	จำรัสอุทธิรงค์	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล	"
9.นายชลิตภากร	วีรฉลิน	กองผังเมือง ศาลาว่าการ กรุงเทพมหานคร	"
10.นายเกียรติ	จิระกุล	คณะสถาบันปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	"
11.นางสำราญ	โชติชนาภิบาล	กองสำรวจประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ	"
12.ดร.เพ็ญพร	ธีระสวัสดิ์	สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	"
13.นายมนู	ศรีขจร	กรมพัฒนาที่ดิน	"
14.นายประพัทธ์	แสงสกุล	กองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ กรมป่าไม้	"
15.นายอุทิศ	ชาวเขียร	กองวางแผนภาค สศช.	"
16.นายสถาพร	ชูวิสวัสดิ์	กองสหกรณ์นิคม กรมส่งเสริมสหกรณ์	"
17.นายเชษฐ	บุญประเทือง	กองวางแผนประชากรและกำลังคน สศช.	"
18.น.ส.สุวารี	วีระเศรษฐกุล	สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	อนุกรรมการ และเลขานุการ
19.น.ส.จันทนา	ดาพุมาศสวัสดิ์	"	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ



ภาคผนวก ณ.

รายชื่อคณะกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัว ระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน พ.ศ. 2521

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

1. เพื่อร่วมพิจารณาและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานวางแผนครอบครัวของภาครัฐบาลและภาคเอกชน
2. เพื่อร่วมพิจารณาและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานวางแผนครอบครัวซึ่งหน่วยงานเอกชนเสนอมา
3. เพื่อร่วมพิจารณาผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาคเอกชนทั้งในด้านบริการการอบรม การเผยแพร่ความรู้ การวิจัย การประเมินผล และอื่น ๆ รวมทั้งให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะกรรมการประกอบด้วย

1. นายแพทย์สมบูรณ์	วิชโรทัย	ผู้อำนวยการโครงการวางแผนครอบครัว	ประธาน
2. นายแพทย์ไพโรจน์	นิงสานนท์	รองผู้อำนวยการโครงการวางแผนครอบครัว	กรรมการ
3. นายแพทย์ประยูร	กลั่นชม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโครงการวางแผนครอบครัว	กรรมการ
4. นายแพทย์วิฑูร	แสงสิงแก้ว	เลขาธิการสมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย	กรรมการ
5. นายแพทย์ฉมาพรณ	ปรปักษ์ขาม	เลขาธิการสมาคมสนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัวในด้านประชาสัมพันธ์	กรรมการ
6. นายสุภรณ์	ศรีทล	ผู้อำนวยการสำนักงานสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	กรรมการ
7. นายมีชัย	วีระไวทยะ	ผู้อำนวยการสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน	กรรมการ
8. นายพิเชต	สุนทรพิพิธ	กรมวิเทศสหการ	กรรมการ
9. แพทย์หญิงสุวรรณี	สัทยาพันธุ์	กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย	กรรมการ
			และ เลขานุการ

**คำสั่งกระทรวงสาธารณสุข
ที่ 445/2532**

**เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัว
ระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน**

ตามคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ 41/2532 ลงวันที่ 23 มกราคม 2532 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัวระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยมติของคณะกรรมการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ เพื่อร่วมพิจารณากำหนดนโยบายและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานวางแผนครอบครัว รวมทั้งร่วมพิจารณาผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาคเอกชน ทั้งในด้านบริการ การอบรม เผยแพร่ความรู้การวิจัย การประเมินผล และอื่นๆ รวมทั้งให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น บัดนี้เป็นสมควรเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการ ดังกล่าว

ฉะนั้น กระทรวงสาธารณสุข จึงแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประสานงานวางแผนครอบครัวระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน

- | | |
|---|------------------------|
| 1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข | ประธาน |
| 2. อธิบดีกรมอนามัย | รองประธาน |
| 3. รองอธิบดีกรมอนามัย (นายแพทย์ประเสริฐ สิวพัฒนกุล) | อนุกรรมการ |
| 4. นายแพทย์ใหญ่ กรมอนามัย | อนุกรรมการ |
| 5. นักวิชาการสาธารณสุข อ กรมอนามัย | อนุกรรมการ |
| 6. ผู้อำนวยการกองอนามัยครอบครัว | อนุกรรมการ |
| 7. เลขาธิการสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย | อนุกรรมการ |
| 8. เลขาธิการสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน | อนุกรรมการ |
| 9. เลขาธิการสมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย | อนุกรรมการ |
| 10. เลขาธิการสมาคมสนับสนุนโครงการวางแผนครอบครัว
ในด้านประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย | อนุกรรมการ |
| 11. เลขาธิการสมาคมส่งเสริมโครงการวิจัยทางเจริญพันธุ์
แห่งประเทศไทย | อนุกรรมการ |
| 12. เลขาธิการสมาคมเร่งรัดพัฒนาคุณภาพชีวิต | อนุกรรมการ |
| 13. ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาสังคมและส่งเสริมอาชีพ
สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย | อนุกรรมการ |
| 14. ผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร | อนุกรรมการ |
| 15. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมวิชาการ กองอนามัยครอบครัว | อนุกรรมการและเลขานุการ |

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ.2532

(ลงชื่อ) ชวน หลีกภัย

(นายชวน หลีกภัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข



สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ เกิดวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2500 ที่อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาศาสตร์การอาหาร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2523 สำเร็จการศึกษาปริญญาโทรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2533 และเข้าศึกษาในหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2536 ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก



สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย